

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 28 februari och den 1 mars justerades.

§ 2 Anmälan om ersättare

Tredje vice talmannen anmälde att *Jasmin Farid* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för Magdalena Schröder (M) under tiden för hennes ledighet den 23 mars–1 augusti.

§ 3 Anmälan om kompletteringsval

Tredje vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält Jasmin Farid som suppleant i skatteutskottet under Magdalena Schröders ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 23 mars–1 augusti* till

suppleant i skatteutskottet
Jasmin Farid (M)

§ 4 Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att frågestund skulle äga rum *torsdagen den 24 mars kl. 14.00*.

§ 5 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 24–25 mars

Tredje vice talmannen meddelade att *tisdagen den 29 mars kl. 13.00* skulle återrapportering från Europeiska rådets möte den 24–25 mars äga rum.

§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning

Tredje vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2021/22:41 för torsdagen den 17 mars i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från socialutskottet.

§ 7 Anmälan om faktapromemorior

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2021/22:FPM68 Gemensamt meddelande om en EU-strategi för rymdtrafikledning *JOIN(2022) 4* till utbildningsutskottet

2021/22:FPM69 Förordning om inrättande av Europeiska unionens program för säker konnektivitet *COM(2022) 57* till trafikutskottet

§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Motioner

2021/22:4448 och 4460 till socialutskottet

§ 9 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Justitieutskottets utlåtande

2021/22:JuU48 Subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser

Socialförsäkringsutskottets betänkanden

2021/22:SfU21 Förstärkt nedsättning av arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar under sommaren 2022

2021/22:SfU14 Anpassning av svensk rätt till EU:s nya in- och utrese-system

2021/22:SfU16 Utlänningar i Sverige utan tillstånd

Socialutskottets betänkanden

2021/22:SoU27 Upphävande av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

2021/22:SoU20 Riksrevisionens rapport om öppna jämförelser i socialtjänsten

2021/22:SoU21 Riksrevisionens rapport om statens subventionering av läkemedel

2021/22:SoU36 Vårdfrågor

Konstitutionsutskottets betänkande

2021/22:KU32 Minoritetsfrågor

§ 10 Den nationella planen för omprövning av vattenkraft

*Den nationella planen
för omprövning av
vattenkraft*

Civilutskottets betänkande 2021/22:CU33
Den nationella planen för omprövning av vattenkraft
föredrogs.

Anf. 1 JOAKIM JÄRREBRING (S):

Fru talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservationen.

Vattenkraftens betydelse för det svenska energisystemet är fundamental. Den bidrar med funktioner till energisystemet som planerbarhet och reglerbarhet och utgör nästan hälften av vår energiproduktion. Vattenkraften är och kommer att vara ryggraden i det svenska energisystemet.

Genom de regeländringar om miljöanpassning av vattenkraften som trädde i kraft den 1 januari 2019 kan vattenkraften fortsatt ha nyckelrollen i det svenska elsystemet samtidigt som den anpassas till moderna miljövillkor.

I ett tillkännagivande från riksdagen till regeringen våren 2020 uttalandes att det fortsatta arbetet med att reformera vattenlagstiftningen och vattenförvaltningen behöver vara inriktat på att värna den småskaliga vattenkraften genom minskat regelkrångel, respekt för äganderätten och effektiva miljöåtgärder till rimliga kostnader.

Den nationella planen för moderna miljövillkor beslutades av regeringen i juni 2020. Omprövningarna har nu inletts, och de kommer att genomföras under en 20-årsperiod. I samband med regeringens beslut om den nationella planen framhölls vikten av en nationell helhetssyn samt att omprövningarna ska baseras på ett väl underbyggt underlag. Detta underlättar omprövningarna och säkerställer dessutom att de sker på ett sätt som inte blir onödigt ingripande.

Den nationella planen beslutades av regeringen för nästan två år sedan, och man tog då hänsyn till flera olika aspekter. För det första ska alla involverade aktörer, det vill säga de enskilda vattenkraftsägarna samt domstolarna och andra myndigheter, få förutsättningar att i god tid förbereda omprövningarna genom framtagande av underlag, samordning med mera. Vidare ska tidsplanen bidra till att domstolarna får en förhållandevis jämn arbetsbelastning över tid.

Själva den geografiska indelningen av omprövningsgrupperna är framtagen med det främsta syftet att sammankopplade vattenverksamheter i samma huvudavrinningsområde ska kunna prövas samordnat.

Vi socialdemokrater ser inte något som helst skäl för riksdagen att nu agera för att utverka en ändring i tidsplanen. Att ändra tidsplanen vore till att börja med olyckligt för alla de aktörer som redan har inrättat sig efter

den. Det kan givetvis inte uteslutas att det i ett senare skede kommer fram omständigheter som gör att den gällande tidsplanen behöver justeras.

Regeringen framhöll i sitt beslut om den nationella planen att uppföljning är centralt för att säkerställa att utfallet av planen och de enskilda prövningarna inte går emot syftet att få en samordnad prövning med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel. Det måste därför förutsättas att utfallet av den nationella planen kommer att följas upp noggrant och att eventuella behov av justeringar utreds och åtgärdas på ett väl underbyggt sätt.

Det ska understrykas att de involverade myndigheterna har en möjlighet att föreslå ändringar i tidsplanen. I sammanhanget måste det också påpekas att åtgärdsprogrammen har liten eller ingen betydelse för omprövningarna enligt den nationella planen. Dessa prövningar görs utifrån föreskrifter om miljö kvalitetsnormer.

Vattenmyndigheterna kommer under de kommande åren att göra en successiv översyn av alla vattenförekomster som påverkas av vattenkraft som ska prövas enligt den nationella planen, inklusive statusklassningar och miljö kvalitetsnormer. En sådan översyn har nyligen gjorts av de vattenförekomster som påverkas av vattenkraft som ska prövas under de närmaste åren, och nya föreskrifter om miljö kvalitetsnormer har också trätt i kraft.

Fru talman! Att regeringens prövning av åtgärdsprogrammen för nästa förvaltningsperiod ännu inte är klar kan därför inte gärna motivera att man skjuter upp de kommande prövningarna just när de första prövningarna precis har inletts.

Redan när regeringen fattade beslut om den nationella planen framhölls att EU-rättens möjligheter att ställa mindre långtgående krav till förmån för samhällsnyttiga verksamheter ska utnyttjas fullt ut vid till exempel meddelande av miljö kvalitetsnormer och klassning av vattenförekomster. Av 4 kap. 10 § vattenförvaltningsförordningen följer också en skyldighet för vattenmyndigheterna att besluta om mindre stränga krav när förutsättningarna för detta är uppfyllda.

Fru talman! Jag utgår från att vattenmyndigheterna följer det gällande regelverket, inklusive riktvärdet om en och en halv terawattimme för vad som på nationell nivå kan anses vara betydande negativ påverkan på kraftproduktionen enligt 4 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen.

Fru talman! Avslutningsvis vill jag framhålla följande. Innan den nationella planen antogs hade vissa remissinstanser uttryckt oro för att de kommande prövningarna skulle resultera i återkallade tillstånd och krav på utrivning av verksamheter. Som regeringen uttryckte i samband med att planen antogs finns emellertid liten anledning att tro att så skulle bli fallet. Det får nämligen antas att det endast i undantagsfall inte skulle vara möjligt att besluta om bestämmelser och villkor som innebär en tillräcklig miljöanpassning för att uppfylla EU-rättens krav. Vattendirektivet kräver inte att vattenkraftverk stängs ned utan endast att verkens påverkan undersöks och att anpassningsåtgärder vidtas om den negativa påverkan är betydande.

Något som särskilt bör lyftas i det här sammanhanget är Vattenkraftens miljöfond, som har till syfte att förena produktionen av vattenkraftsel med moderna miljökrav. Den som äger vattenkraftverk kan ansöka om pengar

ur fonden för att utreda, anpassa och modernisera sitt eller sina kraftverk efter dagens miljölagstiftning.

Av dessa skäl anser vi socialdemokrater att det saknas anledning för riksdagen att göra något tillkännagivande om den nationella planen.

Anf. 2 JAKOB OLOFSGÅRD (L):

Fru talman! Inledningsvis vill jag för våra yngre åhörare uppe på läktaren tala om att vi debatterar våra svenska vattenkraftverk, hur vi ska ta hand om dem och miljön och hur fiskarna ska klara av att simma uppströms i åar och älvar.

Nu står vi här igen med ytterligare ett utskottsinitiativ från Centerpartiet. Det handlar återigen om den svenska vattenkraften. Det verkar vara angeläget för Centerpartiet att föra fram, men i ärlighetens namn blir jag inte riktigt klok på vad som ligger bakom detta. Så sent som i höstas hade vi i ett annat utskott ett liknande utskottsinitiativ. Man vill då lätta på miljöprövningen av vattenkraft. Ett grönt och liberalt parti inser självfallet att vi behöver se till att Sveriges vattenkraftsanläggningar följer moderna miljövillkor.

Det är nu vår. Solen skiner och smälter snön. De vårflöden som ska forsa fram i älvar och åar uteblir på många håll, eftersom det finns cirka 2 100 vattenkraftverk i vårt land som hindrar det naturligt skapade vårflödet. De flesta av våra kraftverk drivs i dag med 100 år gamla tillstånd. Flera av dessa gamla vattenkraftverk saknar också tillstånd helt.

De av oss som har tagit ett par paddeltag i våra älvar och åar kan skriva under på att kraftverken är många. Man får ofta lyfta och bära kanoter och kajaker. Det finns ju 2 100 kraftverk.

Fru talman! Det finns nog ingen i detta rum som inte anser att vattenkraften har haft och kommer att ha en avgörande betydelse för vårt lands energibehov. Men när man nu vill flytta fram och pausa omprövningarna av vattenkraften går det helt emot miljölagstiftningen som slagit fast att alla kraftverk ska få moderna miljövillkor och att omprövningarna ska ske enligt en nationell plan.

En översyn utifrån miljö kvalitetsnormer har nyligen gjorts av de vattenförekomster som påverkas av vattenkraft. Dessa ska prövas under de närmaste åren. Nya föreskrifter om miljö kvalitetsnormer har också trätt i kraft. Detta kan inte motivera att det viktiga arbetet med moderna miljövillkor skjuts upp.

Fru talman! Jag vill återigen påminna om hur viktigt detta är för vår natur och miljö. Det borde jag på ett sätt inte behöva göra eftersom det egentligen känns så självklart, men jag gör det ändå. Även om vattenkraften är en av våra viktigaste förnybara energikällor har den lett till att många av de strömmande miljöerna har försvunnit. Rinnande vatten är biologiskt jämförbart med korallrev. Även den strandmiljö som finns längs mindre vattendrag är otroligt artrik. Dammar som byggs upp gör att detta försvinner.

I dag har vi brist på dessa miljöer i Sverige, och detta har skett på grund av de många dammarna och vattenkraften. De skapar barriäreffekter och hindrar fiskar och andra vattenorganismers vandring men även transport av sediment, näring och andra viktiga ämnen nedströms. Endast vid 10 procent av de svenska kraftverken finns fiskpassager. Det gör att fiskens lek hindras, vilket påverkar tillgången till fisk längs hela vår kust. Det

Prot. 2021/22:85
22 mars

*Den nationella planen
för omprövning av
vattenkraft*

gäller speciellt de viktiga rovfiskarnas funktion i näringskedjan. Där dessa fiskpassager finns fungerar många av dem dessutom undermåligt.

De naturliga vattenflödena har förändrats. Effekterna för vår viktiga biologiska mångfald blir stora. Mest extremt blir det förstås där man i olika älvfåror knappt tappar något vatten alls. Så kallad nolltappning får stor påverkan. Fokus har varit på de lägsta vattenföringarna i form av minimi-tappningar som självklart inte på något sätt är naturliga.

Vattenkraftverken påverkar miljö- och ekosystemen negativt. Det måste finnas en tydlighet i hur vi hanterar detta. Här finns det möjligheter. Det går att göra miljöanpassningar, som exempelvis fiskpassager. Lutande galler eller bubbelbarriärer kan installeras så att fiskarna inte skadas eller dödas.

Liberalerna fattade på sitt landsmöte i höstas ett beslut om fria vandringsvägar från kust till fjäll. Det kommer vi att fortsätta verka för. Det finns en tidsplan som startade i februari i år. Den ska pågå i 20 år. Det borde vara självklart att vi så snart som möjligt inför moderna miljökrav för de över 2 000 vattenkraftverken och inte väntar med det.

Fru talman! Att förslaget om att skjuta upp miljöprövningar läggs fram förbryllar mig. Det handlar ju om ett liberalt och grönt parti som håller naturvärden högt. I den debatt vi i ett annat utskott hade förra veckan om fiskepolitik talade Centerpartiet väldigt varmt om de kustnära fiskemiljöerna som är beroende av fiskens vandringsvägar, och dessa påverkas otroligt mycket av kraftverken. Det ska därför bli intressant, fru talman, att särskilt lyssna till anförandet från Centerpartiets ledamot.

Det kan väl inte vara så att man sätter näringen före den biologiska mångfalden? Det vill jag inte tro. Och jag vill heller inte tro att centerpartisterna tycker att alla dessa över 2 100 vattenkraftverk inte behöver miljöanpassning så snart som möjligt. Det skulle tvärtom gynna de gröna näringarna med mer fisk och bättre vatten i vattendragen. Fler fritidsfiskare gynnar lokala företag på landsbygden med fisketurism, boenden och matbutiker. Ekoturismen skulle kunna blomstra än mer med väl fungerande vattendrag.

Med andra ord kan vi säga att allt har sin tid. Många av dessa kraftverk har haft sin tid av att vara utan miljöanpassningar. Nu är det hög tid att göra om och göra rätt.

Floder, älvar, åar och bäckar fungerar tillsammans som naturens blodomlopp. Vi betalar ett högt pris om vi fortsätter skjuta på dessa miljöprövningar. Det är nu vi kan göra om och göra rätt.

Anf. 3 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M):

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottsinitiativet och avslag på reservationen.

Energiförsörjningsfrågan har sällan varit så aktuell som den är just nu. Frågorna om den småskaliga vattenkraften har vi dock levt med länge. Den småskaliga vattenkraftens betydelse för det svenska energisystemet har utmålats som mindre viktig av ett antal aktörer, både från politiskt håll och av vissa myndigheter.

För oss moderater är vattenkraft, även den småskaliga, viktig ur ett elförsörjningsperspektiv men även ur ett samhällsperspektiv. Många av de mindre kraftverk som finns i Sverige har funnits i generationer. De är en

viktig del av vår landsbygd. De är viktiga för dem som bor där. De är viktiga kulturbyggnader, men de är också viktiga för vårt elsystem.

Fru talman! Konflikten mellan biodiversitet, klimat, elförsörjning, kulturvärden och vattenkvalitet är något som vi måste hantera. EU:s vattendirektiv är styrande för hur svenska riktlinjer och regelverk har utformats och för hur myndigheter har valt att tolka de regelverk som finns. Även riksdagen har varit tydlig genom ett antal beslut om att den småskaliga vattenkraften är viktig för Sverige ur ett elförsörjningsperspektiv men även ur ett klimat-, hållbarhets- och kulturperspektiv.

Vi anser självklart, fru talman, att även den småskaliga vattenkraften ska ta sitt miljöansvar och ha nödvändiga tillstånd för att bedriva sin verksamhet. Jag vill här tillägga att den föregående talaren säger att många inte har moderna tillstånd. Det har de inte, men i energioverenskommelsen och i den lag som vi beslutade om efter dess tillkomst slås det fast att även urminnes hävd är ett miljötillstånd, om än inte ett modernt.

Men, som sagt, den småskaliga vattenkraften ska ta sitt miljöansvar. Och tillståndprocesserna som den läggs under ska vara rimliga och inte utgöra en orimlig börda för den enskilda vattenkraftsägaren. Också det har denna kammare slagit fast.

För att säkerställa att detta inte sker – att det blir en orimlig börda – finns skrivningar om den småskaliga vattenkraftens roll i energioverenskommelsen, som även Socialdemokraterna skrev under. Och det slås fast att vid miljöanpassning av vattenkraft ska de möjligheter att ställa mindre långtgående krav som följer av EU-rätten till förmån för samhällsnyttiga verksamheter utnyttjas fullt ut, till exempel vid meddelande av miljökvalitetsnormer och andra föreskrifter samt vid beslut om klassning av vattenförekomster.

Fru talman! Riksdagens vilja är tydlig, men den har tyvärr inte fått genomslag hos vare sig regeringen eller flera av regeringens myndigheter.

Efterlevnaden av våra beslut lämnar mycket att önska. Därför har det kommit ett antal tillkännagivanden angående den småskaliga vattenkraftens förutsättningar både från civilutskottet och från miljö- och jordbruksutskottet. Centralt i samtliga tillkännagivanden är att Sveriges riksdag anser att EU:s möjliga undantag för hur vattenkvaliteten ska bedömas måste utnyttjas fullt ut. Vatten som under generationer har varit påverkade av olika verksamheter ska anses vara kraftigt modifierade. De krav som ställs på miljöåtgärder ska också ta hänsyn till detta.

Fru talman! Dagens tillkännagivande riktar in sig på de omprövningar av vattenkraften som nu påbörjats enligt den nationella planen.

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten måste vi säkra att även den småskaliga vattenkraften uppfyller de krav som finns angående vattenkvalitet. En omprövning av tillstånden, även de uråldriga, ska därför ske. Nu har de första ärendena kommit in, och enligt den nationella planen ska de hantearas. Problemet är att de föreskrifter som vattenmyndigheterna har utfärdat för miljökvalitetsnormerna och som ska gälla för planperioden 2021–2027 fortfarande bereds av regeringen. De är alltså inte på plats. Det betyder att man bedömer de vattenkraftverk som nu bedöms efter nuvarande miljökvalitetsnormer och inte efter det åtgärdsprogram som redan borde ha trätt i kraft. Det är ett problem.

Det kan inte uteslutas att regelverket kommer att ändras av regeringen och att de vattenkraftverk som kommer in senare bedöms enligt ett annat

regelverk. Detta är inte rimligt. Det är oförutsägbart och förstör förtroendet för rättsstaten. Det är viktigt att de prövningar som nu sker ges samma förutsättningar.

Fru talman! Vi kan inte stoppa de prövningar som redan startats. Men vi är av den uppfattningen att om inte det nya åtgärdsprogrammet, med de nya miljö kvalitetsnormerna, är på plats när nästa grupp ansökningar om omprövning kommer in den 1 september i år ska inga nya omprövningsärenden påbörjas.

Med utvecklingen i Ukraina, de skenande elpriserna och medvetandegörandet av behovet av nationellt självförsörjande gällande både mat och energi kan det inte uteslutas – det är till och med mycket troligt – att synen på den småskaliga vattenkraftens betydelse kommer att omprövas och lyftas inom en nära framtid.

Den moderata försvarskommittén lyfter i sin kommittémotion den småskaliga vattenkraftens betydelse för elförsörjning vid kris. Det är en kommittémotion som skrevs långt före upptrappningen av Rysslands och Putins invasion av Ukraina. Det är en motion som är skrämmande aktuell och som just nu behandlas i civilutskottet. Denna motion erbjuder de partier som tidigare haft en ljummen syn på den småskaliga vattenkraften en möjlighet att erkänna dess betydelse för vår elförsörjning.

Fru talman! För oss moderater har den småskaliga vattenkraften alltid spelat en viktig roll i vårt samhällsbygge. Vi vill även fortsättningsvis se den utvecklas och stärka sin roll. Det ska självklart ske med moderna miljötillstånd. Det ska ske genom en tillståndsprcess som tar till vara både den elkraft som vattenkraften levererar och den kraft som de många små vattenkraftsägarna besitter.

Reservanterna uttrycker en naivitet genom att tro att det kommer att ordna sig utan riksdagens tillkännagivande. Man har tyvärr gång på gång visat sig vara för passiv.

Det är riksdagens uppgift, fru talman, att säkra att våra beslut genomförs i den anda och med det resultat som också är vår mening.

Det är sorgligt, fru talman, att den socialdemokratiska regeringen inte har agerat och följt upp riksdagens tidigare tillkännagivanden. Men nu får de ännu en möjlighet att visa handlingskraft i ärendet. Det är troligtvis regeringens sista möjlighet, för den 11 september byter vi regering.
(Applåder)

Anf. 4 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Fru talman! Vattenkraft har använts i Sverige sedan urminnes tider. Där man i dag producerar el har det ofta långt tidigare funnits kvarnar eller sågverk som drivits av vattenkraft. När man då talar om en energiutvinning som är så gammal och traditionsbunden borde det finnas en djupare förståelse för behovet och nyttan. Trots det har det visat sig att den nuvarande regeringen har behövt åtskilliga påminnelser från riksdagen, påminnelser i form av tillkännagivanden, som vi nu återigen adresserar regeringen.

Det är rimligt att begära att företag som sysslar med vattenkraftsel ska bedömas lika och rättvist. För mig är det självklart viktigare än om tidsplanen, som lagts upp för den nationella planen för omprövning av vattenkraft, håller. Samtidigt ska man givetvis ta hänsyn till att förutsättningarna är olika i olika delar av landet. Det borde vara själva poängen med att ha fem olika områden och myndigheter.

Det absolut största problemet med regeringens omprövning av vattenkraften är ändå tajmningen. Just nu har ju Europa drabbats av plötslig instabilitet. Samtidigt har vi under en längre tid sett sossepriser på elen. Ja, det är sossepriser, för det var inte Putins invasion i februari som drev upp priserna på elen i december i alla fall. Det var Socialdemokraternas dåligt planerade elmarknad och skatter som drev upp priset.

Men vad jag vill komma till är att det inte direkt är läge att minska produktionen av el när vi redan har kris på området. En minskning är det samma som ännu högre priser på el till konsumenterna.

Till det ska läggas själva produktionen. Vattenkraften är utspridd över hela landet. Den finns på över 2 000 platser, något som är mycket bra ur ett säkerhetstänk. Ju fler platser, desto säkrare produktion. För bara några månader sedan var det nog få som trodde att det kunde bli krig i Europa. Låt oss nu inte vara så naiva att vi inte ens tänker tanken att Sverige faktiskt kan attackeras.

Om det skulle hända är det mycket bra att ha många elproducenter runt om i landet. Att i det läge vi nu befinner oss i agera på ett sätt som riskerar att leda till nedläggningar av delar av den produktionen är i mitt tycke helt ansvarslost. Redan de 1,5 terawattimmar som anges som maximal produktionsförlust är ett problem. Det är ett problem om den kapaciteten försvinner. Om möjligt bör givetvis regeringen agera för att upprätthålla produktionen så att produktionsförlusten blir mindre än så. Vattenkraften får inte tvingas bort med regelkrångel och myndighetsaktivism. Till viss del kan det givetvis behövas miljöanpassningar, men det får absolut inte bli så att producenter av el väljer att lägga ned för att de känner sig orättvist behandlade och motarbetade. Vad kan egentligen säkerhetsmässigt vara bättre än att ha flera tusen reglerbara kraftkällor runt om i vårt land?

Fru talman! I det läge vi nu befinner oss i måste det finnas utrymme att tänka om och göra rätt. Vi kan inte tillåta att vi blir mer sårbara än nödvändigt, och vi måste kunna bevara även mindre elproducenter. Därför måste regeringen utnyttja alla undantag som EU-rätten medger och se till att ingen förlust av elproduktion sker i onödan.

Eftersom vattnet ofta har varit reglerat i hundratals år är det inte befoget att göra något förhastat. På många ställen kan miljön skadas mer än den gynnas om vattenkraftverk plötsligt rivs. Det finns många arter och djur som har anpassat sig till dammarna och till de vattenflöden som råder i dag och som inte alls kommer att trivas lika bra med ett plötsligt okontrollerat vattendrag.

Vi yrkar bifall till förslaget om tillkännagivande och avslag på reservationerna.

Anf. 5 OLA JOHANSSON (C):

Fru talman! Det tillkännagivande som vi fattar beslut om efter den här debatten handlar om att göra ett uppehåll och pausa omprövningarna av de tillstånd som finns för att bedriva vattenverksamhet, i det här fallet småskalig produktion av el med hjälp av vattenkraftverk och dammar.

Vi i Centerpartiet och en majoritet i Sveriges riksdag har nämligen vid flera tillfällen konstaterat att prövningen som pågått sedan något år inte sker i enlighet med vad avsikten var när riksdagen fattade beslut om propositionen *Vattenmiljö och vattenkraft* i juni 2018.

Riksdagen har därefter vid flera tillfällen tillkännagett för regeringen att den ska återkomma till riksdagen med förslag på ett regelverk om tillståndprocesser för vattenverksamheter som är flexibelt och anpassat till småskaliga verksamheter. Utövare av småskalig vattenkraft ska inte få orimliga kostnader vid nya tillståndsprövningar utan ges förutsättningar att lägga huvuddelen av resurserna på effektiva, miljöförbättrande åtgärder, till exempel skapandet av vandringsvägar för fisk, och inte på administrativa kostnader för själva tillståndsprövningen.

Fru talman! Den som bedriver en tillståndspliktig vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel ska se till att verksamheten har moderna miljövillkor. Så står det i 11 kap. 27 § miljöbalken, där det också bestämts att det ska prövas i enlighet med en nationell plan som i sin tur implementerar EU:s vattendirektiv från 2002.

De möjligheter till undantag och lägre ställda krav som EU-rätten medger ska medverka till att det fortsatt ska kunna produceras el från den småskaliga vattenkraften i Sverige. Det ska finnas ett nationellt helhetsperspektiv, där behovet av åtgärder som förbättrar vattenmiljön ska vägas mot behovet av en nationell, effektiv tillgång till el från vattenkraft. Detta känns särskilt angeläget nu när elpriserna är höga, vi lever under hotet om krig och det saknas produktionskapacitet i södra Sverige.

Myndigheterna har fått ett riktvärde, det så kallade HARO-värdet, att förhålla sig till. Förlusterna får alltså inte överstiga 1,5 terawattimmar årligen för att åstadkomma den eftersträlvade miljönyttan med åtgärderna.

Från Centerpartiet menar vi att det är just det vad som sker nu och att vi därför måste ta en paus och se över vattenmyndigheternas åtgärdsprogram 2021–2027, bland annat för att de miljöanpassningar som sker inte ska gå ut över möjligheten att öka effekten i den befintliga vattenkraften. Uppehållet görs under prövningsperioden men i ett tidigt skede.

Prövningen enligt den nationella planen avses pågå under 20 år, och de sista ansökningarna får lämnas in så sent som 2037. Det är viktigt att se till att prövningarna enligt den nationella planen i så stor utsträckning som möjligt görs utifrån samma förutsättningar och att de prövningar som kommer tidigt i processen inte får en annan bedömning än de som kommer senare, orsakat av att regeringen dröjer med att slutföra arbetet med den nationella planen.

För oss i Centerpartiet är det en självklarhet att vattenkraft och en levande vattenmiljö ska gå att kombinera. Det finns gott om exempel runt om i Sverige där myndigheter och verksamhetsutövare restaurerat vattendrag samtidigt som elproduktionen stärkts, inte minst när det kommer till småskalig produktion. Den bedrivs av enskilda personer med lokal och historisk förankring vid vattendraget. De har ofta små ekonomiska resurser och kunskaper att ta fram ett fullödigt underlag för prövningen.

Siffrorna är lite olika, men det finns ungefär 1 800 sådana här små verk i Sverige. I Blomstermåla finns ett exempel på ett modernt kraftverk som har ersatt de hundra år gamla turbinerna och nu förser 300 villor i området runt omkring med el, året om.

Den nuvarande lagstiftningen är tydlig med att vattenkraften ska värnas och att hänsyn ska tas till lokala nyttor. De undantag som är möjliga att använda ska också användas. Trots detta har myndigheterna i många fall inte agerat så. Det vi ser är att målet att begränsa den negativa effekten av miljöåtgärderna till 1,5 terawattimmar överträffas, eller underskrids,

beroende på hur man ser det, med konsekvensen att kraftverk och dammar rivs i stället för att vandringsvägar tillskapas, som det var tänkt.

Det är också en av anledningarna till att regeringen nu ska se över åtgärdsprogrammen för vatten som vattenmyndigheterna lämnat in. Det sker efter tillkännagivanden i riksdagen och under starkt pådrivande av Centerpartiet.

Nu gör vi det igen. Vi ser att de gamla motsättningarna i frågan finns kvar och att Liberalerna nu har anslutit sig till Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som inte ser fördelarna med småskaliga vattenkraftverk i drift, med moderna och ändamålsenliga villkor.

Vi förväntar oss att regeringen gör som riksdagen uppmanar den och ser till att åtgärdsplanerna uppdateras, myndighetsinstruktioner förändras och lagstiftningen förtydligas. Problemet som uppstår är att de verksamheter som ska provas tidigt i processen riskerar att få andra villkor än de som kommer senare när regeringen hanterat problematiken som uppkommer med den nya nationella planen och genom att man från början inte satte upp villkoren med beaktande av vad riksdagen vid flera tillfällen har uttryckt om prövningen och balansen mellan produktion av el och moderna miljövillkor.

Det är inte rättssäkert, och det kommer heller inte att skapa en likvärdig prövning. Det är därför självklart att prövningarna nu måste skjutas upp till dess att alla regelverk är tydliggjorda, i enlighet med riksdagens vilja, så att prövningen kan gå snabbare och bli likvärdig och mer förutsägbar.

I det läge vi är i nu med ett ryskt anfallskrig mot Ukraina, där Sverige har varit med och satt upp kraftfulla sanktioner, är även vi påverkade. Elpriserna har stigit kraftigt, och beredskapsperspektiven har blivit smärtsamt närvarande för oss. Vattenkraften är, vid sidan av kärnkraft, vår baskraft och den som gör oss oberoende av import av fossilbaserad, icke förnybar energi. Norrlandsälvarna tillåts som bekant inte byggas ut, och ännu har vi inte den överföringskapacitet som behövs för att året om försörja Sydsverige med el. Därför är det avgörande att värna så mycket vattenkraft som möjligt i södra Sverige, där vi har underskott på produktion.

På årsbasis är energiproduktionen inte avgörande, men effekten från småskalig vattenkraft är betydande en kall vinterdag i södra Sverige. Utan den skulle priserna skena ytterligare. Dessutom är en stor del av den småskaliga vattenkraften byggd för att kunna köras i så kallad ödrift, där kraftverket kan bli ett lokalt nav för kraftförsörjning i ett läge där annan produktion och överföring har slagits ut av någon fiende. Med smärre investeringar kan tekniken anpassas för att minska lokal sårbarhet.

Fru talman! I arbetet med att bli mindre beroende av rysk olja och gas är vattenkraftens bidrag betydande. Det gäller både den småskaliga och den storskaliga vattenkraften. Det är viktigare än någonsin med tydliga och uppdaterade regelverk som värnar rättssäkerhet och likvärdighet under de 16 år som återstår av prövningen. Vi kan och ska värna både vattenkraft och biologisk mångfald. Det gör inte nuvarande regelverk och åtgärdsplaner. Därför är det positivt att en majoritet ställer sig bakom Centerpartiets förslag att pausa prövningarna av vattenkraften till dess att regeringen återkommer med uppdaterade regelverk. Det ska vara regler som innebär att de små vattenkraftverken som bidrar till elförsörjningen, och som många gånger drivs med små resurser och stort engagemang, kan fortsätta att existera.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationen.

Anf. 6 LARRY SÖDER (KD):

Fru talman! Den småskaliga vattenkraft som finns kvar i landet grundades under den svenska industrialiseringen när vattenkraften gav kraft till kvarnar och smedjor. Med elektrifieringen byggdes många anläggningar om för att producera el.

Kristdemokraterna ser den småskaliga vattenkraften som en viktig del i den svenska elproduktionen, inte minst med tanke på den utökade produktionen av icke planerbar kraft i form av sol och vatten.

Av Sveriges drygt 1 300 vattenförekomster med olika typer av mänskligt reglerade flöden är det bara 56 som kategoriserats som kraftigt modifierade vatten – KMV. Dessa 56 stora kraftverk har en viktig roll i svensk energiförsörjning. Med tanke på den allt viktigare uppgift även mindre kraftverk får att upprätthålla energibalansen i elnätet i takt med att mer sol- och vindkraft produceras bör även mindre anläggningar kunna klassas som KMV. Av flera skäl är det viktigt att värna den småskaliga vattenkraften och att säkerställa goda villkor för den fortsatta driften. Med tanke på den omställning vi är mitt i krävs all el vi kan få. Dessutom kommer den fortsatta häxjakten på den småskaliga vattenkraften att radera gamla miljöer och habitat som byggts upp under många hundra år.

Raserandet av de gamla vattenkraftverken tvingar fram helt nya vattenförlingar, och därmed riskerar man en ekologiskt motsatt verkan mot vad man har eftersträvat om man vill riva de gamla dammarna.

Vi behöver all el som kan produceras i Sverige. Det gäller inte bara i den tid av oro i Europa som vi nu upplever, utan det har även varit så tidigare. När två av reaktorerna i Ringhals stängdes förstörde de rödgröna Sveriges energimix så att priserna sköt i höjden. Priserna i område 3 och 4 är stundtals orimliga om vi samtidigt vill påstå att vi har en bra energimix och överskott. Priser som vi tidigare drömde mardrömmar om har blivit verklighet, och människor är numera oroliga för nästa elräkning.

Som om det inte vore nog envisas det rödgröna gänget med att förstöra vår energimix genom att regeringen verkar anse att småskalig vattenkraft är den största miljöboven. Man gör allt för att den ska minska i omfattning eller försvinna. Vattenkraft som har funnits under otaliga decennier har helt plötsligt blivit skadlig, och i ett läge när vi verkligen skulle behöva den vill det rödgröna gänget försämma genom att prövningarna ska vara så svåra att man blir tvungen att lägga ned eller ta bort. Är det verkligen rätt väg att gå? Inte för oss kristdemokrater.

Vi anser att småskalig vattenkraft ska utvecklas och inte avvecklas. En majoritet i civilutskottet föreslår nu för regeringen att tidsplanen för omprövning av vattenkraft ska förskjutas. En majoritet i civilutskottet vill även att regeringen ska säkerställa att alla nödvändiga åtgärder för att minimera omprövningarnas negativa inverkan på vattenkraftens elproduktion vidtas och att de undantag som EU-rätten medger används fullt ut. Frågan är dock om regeringen kommer att följa uppmaningen eller fortsätta att låta myndigheter härja fritt utan att följa riksdagens senaste beslut.

Jag vill ta tillfället i akt att tacka Centerpartiet för att de har föreslagit ännu ett utskottsinitiativ i fråga om småskalig vattenkraft. Det är viktigt och välkommet. Men det är även Centerpartiet som har satt oss i denna situation. Partiet har stött en regering som i snart åtta år har haft en helt

annan linje än partiet självt och en majoritet i riksdagen anser vore lämpligt i frågan.

Borgerlig politik bedrivs av borgerliga partier och en borgerlig regering. Det borde Centerpartiet ha lärt sig.

Jag yrkar bifall till utskottets förslag.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 23 mars.)

Prot. 2021/22:85
22 mars

*Den nationella planen
för omprövning av
vattenkraft*

§ 11 Svar på interpellation 2021/22:319 om inre utlänningskontroller

*Svar på
interpellationer*

Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Adam Marttinen har frågat mig varför jag inte har hörsammat riksdagens tillkännagivande angående tvångstester. Han har även frågat mig om rörelsefriheten för tvångsutvisade och om regeringen mot bakgrund av att tiotusentals utlännningar, enligt honom, nyligen gått under jord kommer att uppdra åt Polismyndigheten att öka antalet inre gränskontroller och att låta myndighetens kompetens bäst avgöra hur den målsättningen nås.

En grundläggande förutsättning för en långsiktigt hållbar migrationspolitik som motverkar framväxten av ett skuggsamhälle är att den som har fått avslag på sin asylansökan eller av andra skäl inte får stanna i Sverige lämnar landet. En rad åtgärder har vidtagits för att öka återvändandet och motverka framväxten av ett skuggsamhälle. Förvarskapaciteten har fördubblats, och Polismyndigheten har fått utökade möjligheter att utföra arbetsplatskontroller och fler verktyg att använda vid inre utlänningskontroll. Regeringen intensifierar nu arbetet ytterligare, bland annat genom åtgärder som syftar till att åstadkomma en bättre kontroll av arbetsmarknaden och ett effektivare återvändande.

Anf. 8 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Utvisningar av utlännningar har aktualiserats den senaste tiden. Det är inte så konstigt, inte minst efter att häpnadsväckande siffror rapporterats både från Migrationsverket och från Polismyndigheten. Under förra året rapporterades att polisen hade 18 000 öppna ärenden om verkställighet av utvisningsbeslut och att över 10 000 utlännningar avvikit och gått under jorden.

Polisens arbete med inre utlänningskontroller har varit hårt kritiserat från Socialdemokraterna och inte minst av Socialdemokraternas justitie- och inrikesminister. I en aktuell debatt om inre utlänningskontroller och id-kontroller i kollektivtrafiken i april 2013 repeterades kritiken i samtliga anföranden av Socialdemokraterna mot en skrivning i den dåvarande alliansregeringens regleringsbrev till Polismyndigheten om att påtagligt öka antalet inre utlänningskontroller.

Socialdemokraterna menade att problemet i samband med att illegala vistas i Sverige är att oseriösa företagare kan utnyttja illegala som billig

arbetskraft och att polisens resurser skulle gå till att sätta dit dessa företagare, inte att leta efter illegala i sig.

Vidare har Socialdemokraterna uttalat i medierna att polisens resurser borde gå till att prioritera bostadsinbrott framför inre utlänningskontroller.

Efter att Socialdemokraterna bildade regering 2014 minskade antalet inre utlänningskontroller, och arbetet riktades i stället in mot arbetsgivare. Samtidigt ökade invandringen kraftigt och genererade fler utvisningsbeslut och inte minst fler ärenden till polisen om personer som avvikit efter ett utvisningsbeslut.

Några kända problem med verkställande av utvisningsbeslut, utöver att inre utlänningskontroller har minskat kraftigt och inte utvecklats nämnvärt i arbetsmetod, är att antalet förvarsplatser inte är tillräckligt. Polisen har inte fått möjlighet att tvångstesta utlänningsbeslut för exempelvis covid-19 om det krävs av mottagarlandet. Inte heller har arbetet utvecklats när det gäller under vilka former förvar kan användas och uppmuntra till frivilliga återvändanden när mottagarländer nekar att ta emot tvångsutvisade. Riksdagen har dessutom tillkännagivit för regeringen att polisen ska få befogenheter att tvångstesta utlänningsbeslut inför utvisningsbeslut för exempelvis covid-19 för att underlätta utvisningar till mottagarländer som kräver test.

Med anledning av allt detta har jag ställt tre frågor till statsrådet Anders Ygeman.

Det har nu gått över ett år sedan riksdagens tillkännagivande om tvångstester. Varför har regeringen inte hörsammat riksdagens vilja och därmed underlättat polisens arbete med utvisningar?

Ska utlänningsbeslut vars mottagarländer vägrar ta emot tvångsutvisade kunna vistas fritt i vårt land, eller tänker regeringen vidta någon åtgärd som begränsar dessa utlänningsbesluts rörelsefrihet, exempelvis med slutet förvar?

Mot bakgrund av att tiotusentals utlänningsbeslut nyligen gått under jorden, avser regeringen att uppdraga till Polismyndigheten att påtagligt öka antalet inre utlänningskontroller samt att låta Polismyndighetens samlade kompetens avgöra hur man bäst når en ändamålsenlig målsättning? Det är alltså en konkret fråga om regeringen avser att ändra sin skrivning i regleringsbrevet till Polismyndigheten till en skrivning som innebär att man ska påtagligt öka antalet inre utlänningskontroller.

Svaret jag fått från statsrådet Ygeman innehåller inte någon åsikt över huvudet taget. Det innehåller inte ett svar på någon av de tre frågor som statsrådet haft flera veckor på sig att förbereda sig inför.

Jag antar att det kommer något mer av den här interpellationsdebatten än det svar som Ygeman gett, för det här är allvarliga frågor. Det är frågor som skapar ett skuggsamhälle och skapar kriminalitet, frågor där regeringens arbete hittills inte varit tillräckligt. Att fördubbla antalet förvarsplatser har inte varit tillräckligt. Den genomgående kritiken från polisen är att det saknas förvarsplatser för att kunna omhänderta personer som ska utvisas från vårt land. Kritiken är berättigad. Vad är regeringens svar?

Anf. 9 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är något talande att Sverigedemokraternas främsta kritik mot regeringen är ett citat från 2013, då den här regeringen inte ens satt vid makten. Ett nio år gammalt citat – har man inte bättre grund än så för

sina påståenden kanske man ska göra annat än att skriva interpellationer och sitta i riksdagen.

Vår skrivning i regleringsbrevet till polisen och till Migrationsverket är att de påtagligt ska öka återvändandet. Sedan är vi beredda att vidta ett antal åtgärder för att nå dit.

Vi har fördubblat antalet förvarsplatser. Det är ett viktigt steg. Vi kommer att fortsätta öka dem.

Vi har haft och kommer att ha en ganska sträng dialog med de länder som vägrar stå upp för sina åtaganden och ta emot sina egna medborgare.

Under min tid som inrikesminister hade jag en sådan dialog med Marocko, dit vi under åtta år inte hade kunnat återsända en enda marockansk medborgare. Men med den dialog vi hade lyckades vi lösa det problemet, och det problem vi hade med marockanska gatubarn på våra gator försvann. Sedan dess har vi haft ett bra samarbete med Marocko och kunnat återsända.

Vi gör motsvarande arbete med ett antal andra länder som vägrat ta emot sina egna medborgare. Vi har sett de första återvändandena till Irak. Jag tror att vi är uppe i ett tiotal återvändanden till Irak. Till Libanon har det börjat. Det är i alldeles för liten skala i både Libanon och Irak. Det är väl ett par stycken till Libanon, men det kommer att bli fler dit också. Vi behöver ha motsvarande dialog med Somalia, som är ett annat sådant land.

Vi är beredda att använda hela vår utrikespolitiska arsenal för att förmå de här länderna att ta ansvar för sina egna medborgare, inklusive att hjälpa dem med mottagandet av deras egna medborgare och sociala åtgärder i länderna.

Det pågår alltså ett aktivt arbete. Sedan 2014 har över 95 000 människor återvänt från Sverige. Vi ligger väl till i den europeiska statistiken över återvändanden. Vi ligger väl till i den nordiska statistiken över återvändanden. Men jag är inte nöjd. Jag vill att vi ska toppa den statistiken. Vi ska vara duktigast på att ge ett ja och ett bra mottagande till dem som behöver fly krig och förtryck, men vi behöver också vara duktigast på att se till att de som inte flyr krig och förtryck kan återvända till sina hemländer på ett bra sätt.

Anf. 10 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Jag kanske hade ett lite för komplicerat anförande för statsrådet. Min utgångspunkt från 2013 var att ge en bild av den ambition som Socialdemokraterna hade i opposition och som man sedan har realiserat i sin tid i regering, nämligen att antalet inre utlänningskontroller ska minska. Det är det som har hänt när Socialdemokraterna har suttit vid makten i snart åtta år – antalet inre utlänningskontroller har kraftigt minskat. Siffror gör gällande att de har minskat med ungefär 80 procent de senaste tio åren.

Det är klart att det är fint att ha en ambition och en vilja som statsråd att toppa listan när det gäller att verkställa utvisningar av personer som vistas här illegalt. Men frågan blir då varför det inte finns ett enda svar från statsrådet eller från regeringen på tre konkreta frågor om det som skulle kunna leda till att vi gör det. Det är inte särskilt fagert att prata om vad man gjort som resulterat i en situation där man inte toppar listan som svar på hur man ska toppa listan.

Det är liksom nya åtgärder som krävs för att vi ska ta oss framåt. Där har jag ställt tre konkreta frågor till statsrådet.

En handlar om huruvida han är beredd att ändra i regleringsbrevet till Polismyndigheten om att kraftigt öka antalet inre utlänningskontroller, ja eller nej. Det är en ganska enkel fråga. Jag kan ta den en gång till och tala lite långsammare: Är regeringen beredd att ändra i regleringsbrevet till Polismyndigheten om att öka antalet inre utlänningskontroller, ja eller nej? Det borde ha framgått tydligt nu vad jag frågar.

Jag frågar också hur man använder sig av förvarsplatser och om man tänker ändra de regler som gäller i dag för att exempelvis kunna använda förvarsplatser i de fall där mottagarländer nekar tvångsutvisningar och hålla personer i förvar för att uppmuntra till frivilligt återvändande. Den frågan tänker jag inte upprepa – nu får Ygeman vara lite mer alert där borta i bänken.

Den sista frågan gäller såklart riksdagens tillkännagivande. En majoritet i riksdagen har alltså tillkännaggett för regeringen att man ska kunna tvångstesta dem som ska utvisas ifall mottagarlandet kräver det när det gäller exempelvis covid-19. Detta eftersom Polismyndigheten i dag har fått stoppa flygplan från att lyfta från Arlanda eller var de nu lyfter från fullsatta med personer som helt plötsligt vägrar testa sig. Det är alltså en oerhört kostsam administration som uppstått på grund av att regeringen inte hört samman riksdagens vilja om en sådan liten, enkel grej som att tvångstesta för exempelvis covid-19 för att kunna verkställa utvisningar. Det är jättemånga utvisningar som inte har kunnat verkställas på grund av regeringens passivitet och illvilja mot polisens arbete med inre utlänningskontroller.

Jag skulle vilja få svar åtminstone på de här frågorna. Helst av allt skulle jag vilja se en högre ambitionsnivå hos regeringen. Men det återstår att se. Jag ger Anders Ygeman möjlighet att i sitt nästa anförande svara på de frågorna och eventuellt delge mig en ny ambitionsnivå för regeringen.

Anf. 11 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det är ett tragiskt politiskt skådespel Adam Marttinen framför i riksdagens talarstol. Men det är klart att om det bästa argumentet är något citat från 2013 får man ersätta det med politisk teater, och längst fram i gyckelspelet står Adam Marttinen själv.

När det gäller regleringsbrevet som Adam Marttinen frågar om finns det ingenting i det som föreskriver att antalet inre utlänningskontroller ska vara X eller Y, av den enkla anledningen att polisen förfogar över det verktyget själv. Det som står i regleringsbrevet är att betydligt fler ska återvända. Det är det som står i centrum.

Anf. 12 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Det blev alltså inte ett enda svar och inte en fullt utnyttjad talartid från statsrådet. Och det får väl avgöras av publiken vem som gör sig till åtlöje i den här debatten. Jag tror att det är ganska tydligt vad utfallet blir.

Det står som sagt i regleringsbrevet att man ska verkställa fler utvisningar. Men frågan gällde om Polismyndigheten ska få i uppdrag att utföra fler inre utlänningskontroller. Det svaret får vi inte från regeringen, för det finns en illvilja från rödgröna regeringar eller socialdemokratiska regeringar eller vad det än må vara för regeringar där Socialdemokraterna har

inflytande mot att polisen ägnar sig åt inre utlänningskontroller, som alltså har minskat med 80 procent de senaste tio åren.

Under dessa tio år har vi exempelvis sett ett terrorattentat kopplat till en person som skulle ha utvisats men som kunde gå under jorden 2017. Vi har sett flera mord. Vi har sett våldtäkter. Vi har sett allvarlig brottslighet som är kopplad till väldigt farliga personer som valt att gå under jorden för att det är möjligt att gå under jorden i Sverige. 10 000 individer som vi inte har någon kontroll över har kunnat gå under jorden det senaste året.

Regeringens svar på det här är att man hoppas att polisen sköter sitt jobb bäst den vill. Det finns alltså ingen styrning av Polismyndigheten från regeringens sida vad beträffar ett tydligt uppdrag att åstadkomma resultat.

Mot bakgrund av att man har minskat de inre utlänningskontrollerna med 80 procent vill inte regeringen säga att de borde öka. Men antalet utlänningskar som ska utvisas men som gått under jorden har ökat. Det borde vara ett uppdrag som går hand i hand med den utveckling som regeringens invandringshaveri har genererat. Men i stället får vi det här skådespelet och de här icke-svaren från en trött regering och ett trött statsråd som inte tar de här frågorna på allvar.

Anf. 13 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Att Adam Marttinen inte förstår svaren är inte grund för att säga att de inte är några svar. Jag ska försöka att förklara det ytterligare.

Vi styr inte myndigheten mot enskilda åtgärder, utan vi styr myndigheten mot resultat. Resultatet som regeringen vill se är att fler av dem som saknar rätt att vistas i landet ska återvända. För att uppnå detta resultat har vi vidtagit ett antal olika åtgärder, som jag har föredragit här i talarstolen.

Vi har förbättrat läget med mottagarländerna så att människor kan återvända till fler länder.

Vi har fördubblat förvarskapaciteten så att fler kan tas i förvar i väntan på av- eller utvisning.

Vi har satsat 12 miljarder kronor extra på polisen. Vi har fler polisanställda och fler poliser än någonsin.

Vi har också i likalydande regleringsbrev till Migrationsverket och Polismyndigheten sagt att antalet återvändande kraftigt ska öka.

Adam Marttinen ljugar när han här i talarstolen säger att det inte finns någon styrning av polisen. Det är detta som står i regleringsbrevet – antalet återvändande ska öka kraftigt. Det är väl en ambition som även Adam Marttinen kan ställa sig bakom?

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2021/22:342 om flyktingstatus och semesterresor till hemlandet

Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Markus Wiechel har frågat mig om jag anser att personer som innehar uppehållstillstånd till följd av flyktingskäl kan behålla sin flyktingstatus även i de fall de åkt till sitt hemland på semester och vilka åtgärder jag är beredd att vidta om så inte är fallet. Han har även frågat hur

Prot. 2021/22:85
22 mars

Svar på
interpellationer

nuvarande hantering av uppehållstillstånd rimmar med asylrätten när människor som inte har skyddsbehov ändå har flyktingstatus i Sverige samt om jag kommer att vidta några generella åtgärder mot bakgrund av att personer med flyktingstatus åkt på semester till sina hemländer.

Om en person med flyktingstatus frivilligt återvänder till det land som han eller hon flytt från kan det innebära att personen inte längre är flykting och att personens flyktingstatusförklaring därmed ska återkallas. Detta följer av både utlänningslagen och internationell rätt. Det kan i vissa fall då bli aktuellt att återkalla personens uppehållstillstånd. Det är Migrationsverket som efter en individuell bedömning i varje enskilt fall avgör om en statusförklaring eller ett uppehållstillstånd ska återkallas.

Att vissa människor missbrukar asylsystemet är beklagligt och ska motverkas. Både Migrationsverket och gränspolisen arbetar i dag också med att kontrollera att detta inte sker. Migrationsverket har bland annat fattat beslut om att inrätta en nationell funktion för kontrollanalys som ska öka förmågan att upptäcka och agera mot missbruk.

Regeringen har förtroende för att Migrationsverket tillsammans med gränspolisen tillämpar befintligt regelverk och avser inte att vidta några ytterligare åtgärder i nuläget.

Anf. 15 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Sverige är som bekant ur migrationspolitisk synvinkel ett unikt land – få länder har i modern tid drivit en så liberal och ansvarslös migrationspolitik som Sverige. Därtill har vi i Sverige unikt generösa villkor för dem som har valt att söka sig till vårt land, vilket naturligtvis har gjort att attraktionskraften när det gäller att söka sig just hit har ökat.

Det enorma asyltrycket har främst handlat om människor från länder långt ifrån vårt som på kort tid har lockats till Sverige. I vårt land har också mängder av uppehållstillstånd beviljats med hänvisning till att det handlar om människor på flykt.

Fru talman! Trots höga skattenivåer, som legat i världstoppen, och ett slaktat försvar har otryggheten ökat explosionsartat. Grundläggande välfärd såsom vård, skola och omsorg har raserats. Segregationen har ökat, och utanförskapsområdena växer.

Inte minst mot bakgrund av Rysslands vidriga aggression mot och invasion av Ukraina ser vi ytterligare konsekvenser av den här förödande politiken. När vi nu skulle ha behövt ett betydligt bättre utgångsläge för att kunna ta emot flyktingar, främst kvinnor och barn, från närområdet lider vårt samhälle svårt av de migrationspolitiska vägval som tidigare har gjorts.

Fru talman! Statsrådet har fått tre frågor från undertecknad. Samtliga syftar till att få ett klagande när det gäller regeringens acceptans för ett återkommande missbruk av asylrätten, nämligen att människor som har fått uppehållstillstånd i Sverige på basis av att de anses vara flyktingar väljer att semestra i sina ursprungsländer. När så sker har skyddsgrunden för dessa individer antingen upphört eller varit felaktig från början. Därmed bör vederbörande förlora sin flyktingstatus och sitt uppehållstillstånd. Om så inte sker medverkar faktiskt regeringen till att urholka asylrätten.

Fru talman! Migrationsministern valde i sitt svar att påpeka att en person med flyktingstatus som frivilligt återvänder till landet som han eller hon har flytt från kan riskera att förlora sin flyktingstatus och sitt uppehållstillstånd mot bakgrund av skrivelser i utlänningslagen och internationell rätt. Statsrådet sa även att det är Migrationsverket som gör en individuell bedömning i varje enskilt fall och som avgör detta. Han påstod sig se det som problematiskt att asylsystemet missbrukas.

Trots detta ser vi återkommande exempel på hur personer med flyktingstatus närmast åker skytteltrafik mellan sitt hemland och Sverige. Vissa kanske rent av bor i sitt hemland samtidigt som de, likt Iraks tidigare försvarsminister, får del av det svenska bidragssystemet. Det här håller inte. Det borde rimligtvis vara så att man per automatik förlorar sin uppenbart felaktiga flyktingstatus samma sekund som man besöker sitt forna hemland.

Avslutningsvis, fru talman, vill jag säga att definitionen av vem som är och inte är en flykting inte kan bli tydligare än vad den redan är. Det finns, precis som ministern själv har sagt i svaret, tydliga skrivningar att förhålla sig till. Ändå säger Anders Ygeman uttryckligen att han inte avser att vidta några åtgärder.

Vad finns det för skäl att se mellan fingrarna när det är alldeles uppenbart att det i dag är närmast oproblematiskt att semestra i det land som man säger sig ha flytt från, och som man säger sig inte kunna återvända till, och ändå behålla sitt uppehållstillstånd?

Anf. 16 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Precis som Markus Wiechel ger uttryck för är reglerna tydliga. Det är upp till myndigheterna att tillämpa reglerna. Myndigheten har ju också tagit bort flyktingstatus för personer som har gjort den typ av resor som Markus Wiechel talar om, och domstolen har dömt i enlighet med detta. Om det behöver vi inte vara oense. Den möjligheten finns. Så ser vår lagstiftning ut, och så ser europeisk lagstiftning ut.

Markus Wiechel säger att definitionen av vem som är flykting och vem som inte är flykting inte kan bli tydligare än den är. Jag välkomnar detta; det är ett bra ställningstagande från Sverigedemokraterna. Men jag blir lite fundersam, eftersom Sverigedemokraterna i flera andra sammanhang har sagt att det inte är riktiga flyktingar som har kommit till Sverige.

Markus Wiechel säger att vi bara ska ta emot flyktingar från vårt närområde. Han säger att vi främst har tagit emot flyktingar från länder som ligger långt bort från vårt land. Då blir jag lite fundersam, för ett av de absolut största flyktingmottaganden vi gjort är från kriget i det forna Jugoslavien och av flyktingar från Bosnien. Ledande företrädare för Sverigedemokraterna har ju gett uttryck för att massmordet i Srebrenica inte skulle ha varit något riktigt folkmord och för att de som flytt kriget inte skulle ha varit några riktiga flyktingar.

Även om jag också räknar Ukraina till vårt närområde är det trots allt så att Mariupol, som nu bombas sönder av Putins krigsföring, ligger längre bort än Mostar, som många flydde från under Bosnienkriget. Min enkla fråga till Markus Wiechel är: Varför ansåg ni inte att flyktingar från kriget i Jugoslavien var riktiga flyktingar trots att de ju kom från vårt närområde?

Anf. 17 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Som Anders Ygeman säkert vet har jag stått i den här talarstolen – eller de här talarstolarna – flera gånger, inte minst före, under och efter flyktingkrisen 2015, i egenskap av ledamot av socialförsäkringsutskottet och som migrationspolitisk talesperson. Jag har diskuterat de här frågorna gång på gång, och det har även andra företrädare för Sverigedemokraterna gjort.

Jag beklagar att Anders Ygeman inte förstår vår politik eller det vi hela tiden har sagt. Det borde inte vara särskilt oklart. Om vi utgår från inte minst Dublinförordningen är det tydligt att Sverige har förbundit sig att följa de regler som stipulerar att man ska söka asyl i första säkra ankomstland. Det är någonting som fortfarande gäller. Är det sedan så att det är krig eller problem i vårt närområde har vi ett större ansvar att hjälpa de människorna. Det är inget konstigt med det.

Fru talman! Rätten till asyl garanteras bland annat i artikel 18 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna. Asyl är dessutom en rättighet som beviljas till personer som uppfyller kriterierna i Genèvekonventionen från 1951 om flyktingars rättsliga ställning. Det är som bekant det som brukar kallas för FN:s flyktingkonvention. Redan i första kapitlet tydliggör man vem som är en flykting. Termen flykting är därmed rättsligt begränsad till att omfatta en person som har ”flytt sitt land i välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk samhörighet, och som befinner sig utanför det land vari han är medborgare och som på grund av tidigare nämnd fruktan inte kan eller vill återvända till det landet”.

De avslutande orden, ”inte kan eller vill återvända till det landet”, går inte att misstolka. Definitionen av vem som är och inte är flykting kan helt enkelt inte bli tydligare. Jag upprepar därför att skyddsgrunden för de här individerna antingen upphört eller varit felaktig från början. Dessa personer har per definition förlorat sin rättsliga rätt att kallas för flykting.

Anf. 18 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi är överens om att den som har kommit hit och hävdat en skyddsgrund och sedan åker tillbaka till det land som han eller hon säger sig behöva skydd från bör mista sin flyktingstatus. Det sker också i dag, som jag beskrev. Migrationsverket har dessutom ytterligare intensifierat det arbetet. Det behöver vi inte vara oense om.

Men jag blir lite osäker, Markus Wiechel. Svarade du verkligen på min fråga? Frågan var varför ni anser att de som flydde från kriget i Jugoslavien inte var riktiga flyktingar men tycker att de som flyr från kriget i Ukraina är flyktingar. Med den definition som Markus Wiechel läser upp skulle inte de från Ukraina heller vara flyktingar, för Sverige och Ukraina gränsar såvitt jag vet inte till varandra. Det skulle vara intressant att veta varför den ena gruppen, de som flyr undan Putins krig i Ukraina, betecknas som riktiga flyktingar, medan de som flydde från kriget i Jugoslavien inte betraktades som riktiga flyktingar. Man har från Sverigedemokraterna till och med gått så långt att man försöker förringa folkmordet i Srebrenica.

Det vore spännande om Markus Wiechel kunde ta sig tid att utveckla sitt svar. Jag är rejält nyfiken. Det har varit en rätt stor diskussion om det här. Olika sverigedemokrater har sagt olika saker. Men jag hoppas att Markus Wiechel kan reda ut det.

Anf. 19 MARKUS WIECHEL (SD):

Fru talman! Det råder inget tvivel om att det som skedde i Srebrenica var ett folkmord. Jag kan inte se varifrån statsrådet fått det han säger. Be-
träffande kriget i Jugoslavien var det absolut fråga om flyktingar. Svaret
på frågan var en person ska söka skydd är naturligtvis första säkra an-
komstland. Därefter får man väl bistå efter möjlighet.

Men återigen: Anders Ygeman är en mästare på att försöka dribbla bort
sitt ansvar. Det ansvar han har i det här fallet är att svara på frågan. Att
vissa personer som semestrar i sina hemländer blir av med uppehållstill-
stånd och skyddsgrund betyder inte att allt är bra. Det sker nämligen bara
någon gång då och då. Varför kan man inte säkerställa att det per automatik
är så att de som åker på semester i sina hemländer förlorar sin status som
flykting enligt svensk definition samt sitt uppehållstillstånd? Det borde
vara en självklarhet enligt de internationella avtal som Sverige har gått
med på.

Fru talman! Vi såg inte minst detta när evakueringen från Afghanistan
pågick och det fanns en så kallad svensklista. Det var en och annan på den
listan som var på semester i sitt hemland – Afghanistan i det fallet – men
egentligen ansågs vara flykting i Sverige.

Anf. 20 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Först ska jag svara på Markus Wiechels fråga. Det krävs
ett aktivt myndighetsbeslut. Så är det med all myndighetsutövning, oavsett
om det gäller att ge någon skydds rätt eller att ta ifrån någon skydds rätt.
Detta måste också kunna prövas i domstol. Det tror jag egentligen att även
Sverigedemokraterna, om de funderar igenom det, tycker är en riktig ord-
ning.

Sedan kan man naturligtvis önska att fler av dem som missbrukar detta
skulle kunna upptäckas. Det är därför Migrationsverket har inrättat en spe-
ciell avdelning för att komma till rätta med den här typen av fusk. Sedan
är det väl tyvärr så att oavsett hur många insatser man gör kommer det
alltid att finnas någon som man inte kommer att upptäcka. Sådan är tyvärr
livets ordning. Men vi ska göra allt vi kan för att se till att man hittar detta.

Markus Wiechel frågade mig varifrån jag fått det jag sa om folkmordet
i Srebrenica. Jag har helt enkelt fått det från Erik Almqvist, som jag tror
var finanspolitisk talesperson för Sverigedemokraterna. Han sa så här i
samband med minnesdagen av folkmordet i Srebrenica: "Urvattnas inte
begreppet rätt mycket av att kalla en massaker av 8 000 personer (0,1 %
av befolkningen) för ett 'folkmord'?" Han menar att det inte ens skulle
klassas som ett folkmord. Han var väl en av de ledande sverigedemokra-
terna då. Jag skulle också kunna stå här i talarstolen och läsa upp ett antal
citat som Markus Wiechel säkert känner igen från sverigedemokrater som
hävdar att de som flydde från ex-Jugoslavien inte var flyktingar.

Första asyllandsprincipen, säger Markus Wiechel. Men Sverige grän-
sar inte till Ukraina. I så fall skulle Polen, Rumänien eller Ungern ta hand
om alla flyktingar. Jag har ändå förstått det som att Sverigedemokraterna
numera tycker att – för att citera en annan sverigedemokrat i södra Sverige
– vi ska öppna våra hjärtan för dem som flyr från Ukraina.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:85

22 mars

Svar på
interpellationer

§ 13 Svar på interpellationerna 2021/22:365 och 366 om desinformationskampanjer mot svensk socialtjänst

Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Marie-Louise Hänel Sandström har frågat socialministern om hon kan redogöra för vilka initiativ som ministern och regeringen har vidtagit med anledning av desinformationskampanjerna mot svensk socialtjänst samt vilka initiativ som ministern och regeringen avser att vidta för att säkerställa att korrekt information om svensk socialtjänst når ut till allmänheten. Ludvig Aspling har i en interpellation på samma tema frågat vad socialministern avser att göra för att hantera situationen. Båda interpellationerna har överlämnats till mig.

Vi har de senaste månaderna sett exempel på en omfattande ryktes-spridning i olika sociala medier – både i Sverige och utomlands – där socialtjänsten påstås kidnappa, fängsla och sexuellt exploatera muslimska barn. En sådan här desinformationskampanj kan innebära att människor inte vågar vända sig till svenska myndigheter och att barn riskerar att inte få det skydd och stöd som de behöver. I ett större perspektiv innebär det här också ett angrepp på den svenska rättsstaten, på våra myndigheter och ytterst mot vår demokrati eftersom det undergräver människors förtroende för våra gemensamma institutioner. Det är en farlig utveckling.

Ansvariga myndigheter har den senaste tiden arbetat intensivt med att bemöta desinformationen med fokus på tillgänglig och rätt information och fakta. Det innebär kommunikation på olika språk om LVU och hur lagstiftningen fungerar. Socialstyrelsen har också kontakt med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, och andra berörda aktörer för att säkerställa att socialtjänsten har de fakta och underlag som krävs för att kunna bemöta ryktesspridning och svara på eventuella frågor. Samtliga svenska ambassader har fått information och förslag till kommunikation för att, om det bedöms lämpligt i den specifika landkontexten, bemöta desinformationen. UD har även informerat härvarande ambassader om den pågående kampanjen. Även Svenska institutet har kommunicerat i sina kanaler.

Regeringen tog den 2 februari 2022 emot betänkandet *En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner*, där utredningen bland annat föreslår att det ska införas nya brott för den som angriper vissa utövare av samhällsnyttiga funktioner. Genom de föreslagna bestämmelserna kommer personal, till exempel inom socialtjänsten, att få motsvarande förstärkta straffrättsliga skydd som till exempel poliser. Utredningens förslag har skickats på remiss.

Regeringen har länge påpekat problemen med förekomst och spridning av illegalt material på sociala plattformar. Våldsbejakande extremism, terrorism, hot och desinformation förekommer på dessa plattformar och når ut till miljontals människor varje dag. Regeringen har därför varit drivande i EU för att skärpa lagstiftningen för att hålla de sociala plattformarna fria från hat, hot och annat olagligt innehåll.

Regeringen följer givetvis denna utveckling noga.

Anf. 22 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Anders Ygeman för svaret på min interpellation.

Jag ställde just de frågor som nämndes: Kan ministern redogöra för vilka initiativ som ministern och regeringen har vidtagit med anledning av ovanstående uppgifter? Vilka initiativ avser ministern och regeringen att vidta för att säkerställa att korrekt information om svensk socialtjänst når ut till allmänheten?

Jag har delvis fått svar, men tyvärr är problemen kvar och har inte minskat utan tvärtom ökat. Detta är oroande, och jag vet att mer måste göras.

Precis som statsrådet säger är dessa desinformationskampanjer inget nytt. De har pågått länge, och det här har varit känt under många år inom socialtjänsten. De har dock fått större uppmärksamhet sedan de startade på Twitter i december 2012 och framför allt spridits på många plattformar för arabisktalande. Det har också hållits demonstrationer på många orter. Extremister fortsätter att sprida detta budskap i alla möjliga kanaler, och det sprids oerhört snabbt till väldigt många människor.

Fru talman! Jag är glad över att statsrådet tar problemet på allvar, för det är väldigt allvarligt och grasserar. Det riskerar att undergräva tilltron till samhället på många områden, inte bara inom socialtjänsten, även om den just nu är värst drabbad. Det här försvårar arbetet för våra socialsekreterare, som redan nu är ganska utsatta. Förstås riskerar även barn och vuxna att inte få den hjälp de behöver och har rätt till. Jag tror att många barn kan fara illa eftersom man är rädd för socialtjänsten och civilsamhället.

Det kan som sagt drabba flera områden i samhället såsom polis och sjukvård, till exempel när det gäller vaccinationer.

Statsrådet säger att många berörda myndigheter arbetar med dessa frågor. Hur många? Och vad görs och planeras förutom det som har nämnts tidigare? Uppenbarligen räcker inte det som sker. Hur följer man upp det man gör?

Dessa desinformationskampanjer har lett till en ökad hotbild inom socialtjänsten, så både polis och säkerhetstjänst är inkopplad. Jag vet att det finns flera fall där personalen behöver polisskydd. Så kan vi absolut inte ha det; det är oerhört allvarligt.

Det är mycket bra att betänkandet *En skärpt syn på brott mot journalister och utövare av vissa samhällsnyttiga funktioner* kommit, men det här måste påskyndas. Remissrunda pågår, men vi kan inte vänta på svaren. Någonting måste göras nu. Det är bra att socialsekreterare kan få stärkt straffrättsligt skydd, men något måste som sagt göras akut. Annars kommer vi inte att ha kvar några socialsekreterare, och oron kommer att spridas mer och tilltron till samhället minska ytterligare.

Hur arbetar ministern i detta akuta läge? Mycket görs, men det behöver göras mer.

Anf. 23 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Den kampanj som pågår mot svensk socialtjänst på nätet och i vissa utländska tv-kanaler är ett allvarligt och reellt hot mot den svenska rättsordningen. Men det är varken ett nytt fenomen eller i närheten

Prot. 2021/22:85

22 mars

Svar på
interpellationer

av hela den problembild som den organiserade och politiskt motiverade islamismen i Sverige utgör.

Snarare handlar detta om toppen av ett isberg, ett isberg som denna regering med berått mod tillåtit växa, både på bredden och på djupet. Och med risk för att låta lite tjatig vill jag än en gång påminna kammaren om att ett av de partier som finns representerade i denna debatt såg detta komma, och det är inte Anders Ygemans parti.

Socialdemokratin tvingas nu skörda det de en gång sått. Den svenska integrationspolitiken bygger sedan ett par decennier på den så kallade valfrihetsprincipen, vilket innebär att det är helt valfritt för den som flyttar till Sverige i vilken utsträckning den vill anpassa sig till de normer och värderingar som gäller här.

I lagförarbetena kommer detta till uttryck så här: "Integration är inte endast en fråga om och för invandrare. I ett samhälle med etnisk och kulturell mångfald bör människor komplettera varandra och ömsesidigt bidra med sin kompetens och livserfarenhet."

Vidare: "Samhället bör (...) underlätta för individen att integrera gamla och nya livsmönster och livsstilar på det sätt hon själv önskar."

Och slutligen: "Majoritetssamhällets institutioner utvecklas med utgångspunkt i mångfalden i samhället."

Syftet med det socialdemokratiska samhällsbygget är alltså att alla möjliga värderingar ska vara välkomna utan begränsande princip.

Fru talman! Den här politiska inriktningen börjar nu nå sitt logiska slut: att personer som bär på värderingar som står i diametral motsats till de europeiska idealen – jämlikhet mellan könen, barns autonomi och rätten och friheten att välja religion, eller kanske ingen religion alls – kräver att svensk lag i den utsträckning den krockar med deras värderingar inte ska tillämpas på dem. De kräver ett parallellt rättssystem för en stor del av befolkningen, och de kräver i praktiken Sveriges upplösning som rättsstat. De handlar om tiotusentals, kanske hundratusentals personer.

Anders Ygeman försöker förminska detta till enbart en fråga om desinformation, men så enkelt är det inte. Det är nämligen Socialdemokraternas version av integration som gör desinformationskampanjen både möjlig och i vissa fall ganska enkel.

Min fråga till statsrådet är därför: Tror statsrådet att detta problem skulle ha varit i alla fall något mindre om Sverige hade efterfrågat en rimlig kulturell anpassning av personer som vill flytta hit och, framför allt, om vi för ett par år sedan hade börjat kräva att de som ansöker om permanent uppehållstillstånd eller medborgarskap ska kunna tillgodogöra sig information på det svenska språket? Det är något vi i alla fall tycker är ganska grundläggande.

Just språkfrågan är väldigt intressant, för i de fall man ser detta som en ren fråga om desinformation är det givetvis så att om man redan från början kräver att personer ska förstå svenska torde detta problem bli lite mindre. Men så långt såg aldrig socialdemokratin, och vi har fortfarande inga skarpa förslag på detta område.

Jag tackar för ordet och väntar med spänning på Anders Ygemans svar.

Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Låt mig börja med att svara på Moderaternas fråga. De myndigheter som främst är involverade är Socialstyrelsen, Myndigheten för psykologiskt försvar, våra utlandsmyndigheter i respektive land, Svenska institutet och även säkerhetspolis och polis när det handlar om brottslig verksamhet. Det ger också svar på frågan vad man gör med de socialsekreterare som oavsett skäl blir utsatta för hot eller hot om våld i sin yrkesutövning.

Ludvig Aspling ställer en tudelad fråga. På första delen svarar jag nej, och på den andra svarar jag ja.

Jag tror dock att det är ett stort missförstånd om man tror att desinformationskampanjer bara kan dra nytta av att människor inte talar språket. Vi ser enorma ryska desinformationskampanjer mot den ryska befolkningen, och att vara välutbildad i ryska är alltså inget vaccin mot felaktig information. Tyvärr är det fullt möjligt att föra desinformationskampanjer även på samma språk.

Som ett svar på Ludvig Asplings fråga ska jag ställa en motfråga.

Regeringen och en majoritet i riksdagen har drivit på för att skärpa arbetet inom EU mot desinformation så att de stora plattformsföretagen ska ta fram åtgärdsplaner mot desinformation, att hat och hot ska tas bort från nätet och att plattformsföretagen ska bli skyldiga att ta bort denna typ av desinformationsmaterial.

Sverigedemokraterna har som enda parti i Sveriges riksdag motsatt sig detta. I stället har de velat gå i den andra riktningen och lätta upp regelverket så att det ska bli enklare att sprida hat, hot och desinformation på nätet.

Mot bakgrund av Sverigedemokraternas intresse för just denna desinformationskampanj vill jag fråga Ludvig Aspling om ni har ändrat er och om ni nu tycker att det är rimligt att vi vidtar tuffare åtgärder mot hat, hot och desinformation, eller om ni fortfarande är det enda partiet i Sveriges riksdag som vill göra det enklare att hata, hota och sprida desinformationskampanjer på nätet.

Anf. 25 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet Anders Ygeman för ytterligare svar. Men jag är inte riktigt nöjd ändå eftersom det tyvärr inte fungerar som vi har det nu. Vi måste alltså göra mer. Självklart ska vi påverka på ett sådant sätt att hot, hat och desinformation inte ska spridas på nätet. Men då måste vi också bli bättre på att upptäcka detta, bli bättre på att stoppa det och bli bättre på att berätta hur det egentligen är. Det är tyvärr där som vi har missat. Det kommer inte fram hur det egentligen fungerar i det svenska systemet.

Självklart vill vi inte att det ska komma någon desinformation när det gäller det preventiva arbetet. Men då måste vi också berätta att de lagar som finns i Sverige gäller för alla oavsett vilket land man kommer från. Svensk lag gäller alltså alla. Vi måste vara jättetydliga med det.

Vi måste också berätta hur hela beslutsprocessen går till när det fattas till exempel ett beslut om att omhänderta ett barn – att det är väldigt många som är inkopplade men också att ett beslut kan överklagas. Det är också viktigt att berätta att det kan bli fel från socialtjänsten, men förhoppningsvis blir det inte det. Men då finns det också möjlighet att överklaga. Men

alla vet kanske inte att den möjligheten finns. Detta måste berättas på ett lättfattligt sätt och givetvis på olika språk.

Detta är någonting som man givetvis jobbar med tillsammans med SKR. Det är jättebra att regionerna är med. Men vi måste ha med stat, kommuner och regioner och måste utveckla arbetet mycket mer. Jag tycker att länsstyrelserna ska kopplas in mer. Även Myndigheten för samhällsskydd och beredskap behöver kopplas in. Detta är ett stort ärende, och det växer hela tiden om vi inte stoppar det. Vi har många inkopplade, men det räcker inte. Fler ska kopplas in. Och vi måste vara väldigt tydliga med att svensk lag gäller och att man kan överklaga enligt svensk lag. Det är ett skydd som är väldigt viktigt att känna till.

Vad kan vi mer göra? Vi kan förstås se till att vi inte finansierar dem som driver en extrem verksamhet som är odemokratisk i Sverige. De ska inte ha ett bidrag från Sverige. Det ska inte finnas sådana odemokratiska samfund som med flit sprider desinformation. Det är tyvärr med vilje som denna desinformation sprids. Det måste vi också jobba mer med för att stoppa.

Det finns alltså mycket som statsrådet ska se till att vi ändå jobbar vidare med.

Anf. 26 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! Roten till detta problem är egentligen inte vissa fall av omhändertaganden enligt LVU, även om det är politiskt bekvämt för Anders Ygeman och kompani att beskriva saken på det sättet.

Det som hänt är att socialtjänsten har hamnat i skottgluggen eftersom den har blivit en kontaktyta mellan å ena sidan detta muslimska civilsamhälle och å andra sidan resten av Sverige.

Roten till problemet är egentligen inte heller att ledare för detta muslimska civilsamhälle kan elda på hatet mot Sverige genom desinformation. Desinformation kan nämligen motverkas med riktig information. Och för den som är intresserad av att få reda på sanningen här är det inte jättesvårt att hitta fakta.

Problemet är att en stor del av hatet mot Sverige inte beror på desinformation utan på rena sanningar, fru talman. Det är detta som är problemets kärna.

Stiftelsen Doku har gjort ett förtjänstfullt arbete med att översätta vad som faktiskt sägs på nätet i flera av de nätforum som pekas ut som grunden till denna kampanj. Jag är själv medlem i en av dessa Facebookgrupper, och jag rekommenderar Anders Ygeman att bli det också. Det är både intressant och ganska skrämmande.

Jag ska läsa en sammanfattning som Doku har skrivit. Den lyder:

Vid sidan av avsky mot socialtjänst och andra myndigheter riktas udden också upprepat mot kvinnors frihet i Sverige och mot västvärldens värderingar.

Inlägg om att det västerländska samhället håller ”intellektuell homosexualitet” – vad nu det kan vara – i kvinnans sinne och allmän avsky mot homosexuella återkommer.

Flera skribenter säger att den muslimska kvinnan lockats till att leva efter svenska och västerländska värderingar och därför hamnat i fördärv.

Att kvinnor i Sverige förväntas yrkesarbeta och kan försörja sig med sin egen lön för att leva ett friare liv ses som ett hot. En kvinna som inte längre lyder sin man tänker nu i stället på sig själv – vilket tydligen inte är positivt.

En person skriver om hur den svenska ”barnlagen” och kvinnors frihet utgör en illvillig konfrontation mot religionen, seder och traditioner som muslimer är uppfostrade till och vill leva under i Sverige.

Fru talman! Problemet är alltså inte uteslutande saker som inte är sanna. En stor del av problemet är saker som inte bara är sanna utan som också går rakt in i själen för vad som ska gälla här i Sverige.

Ser man detta ur ett etiskt perspektiv är ytterligare en fråga egentligen i vilken grad som man egentligen kan klandra dessa personer. De har ju blivit lovade av Anders Ygemans parti att de ska kunna fortsätta leva precis som de gjorde i sina hemländer även här i Sverige. Det står till och med i förarbetena till lagen, Anders Ygeman – att det ska finnas en mångfald av värderingar, att gamla och nya livsmönster ska kunna integreras som man själv önskar.

Är det inte, mot bakgrund av detta, dags att lämna tanken på en obegränsad mångfald av värderingar, gamla och nya livsmönster och så vidare och i stället kräva en rimlig kulturell anpassning av dem som vill leva i Sverige? Jag tycker inte att det är en dag för tidigt.

Anders Ygeman passade på att ställa två frågor. Bland annat frågade han huruvida vi står bakom problemet med desinformation som ska suddas på nätet därför att det är olagligt. Jag kan bara upplysa Anders Ygeman om att han inte ska ge sig in i debatter i frågor som han inte förstår. Desinformation är inte olaglig. Det är i dag inte ett yttrandefrihetsbrott att sprida desinformation. Det finns en rad yttrandefrihetsbrott i Sverige. Det handlar om uppmaning till terrorbrott, olaga hot, hets mot folkgrupp och så vidare. Desinformation är inte olaglig, så det går inte att sudda det.

Jag vill också upplysa Anders Ygeman om vad tryckfrihetsförordningen säger om detta. I Sverige stadgas det i grundlag att staten under inga som helst omständigheter får censurera material. Ansvar för skrift som kommer i tryck kan bara utkrävas efter att någonting har publicerats. Det är en grundval för den svenska tryckfrihetsförordningen, och den ska vi stå kvar vid.

Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Marie-Louise Hänel Sandström säger att mer behöver göras. Jag håller helt med. Det är sannolikt så att vi aldrig kommer att komma åt all desinformation, men vi behöver göra betydligt mer för att komma åt desinformationen. Om det finns föreningar som får anslag och som ägnar sig åt detta ska vi naturligtvis strypa anslagen till dem.

Ludvig Aspling läser upp saker från stiftelsen Doku. Jag håller med om att det inte är skildringar som jag ställer mig bakom. Men när de beskriver homosexualitet och det västerländska levnadssättet låter det förvånansvärt likt Orbáns eller Putins uttalanden som Sverigedemokraterna vanligtvis brukar omfamna och sprida vidare. Det finns till och med ledande sverige-

demokrater som har utvandrat till Ungern för att slippa invandringen – hur de nu får ihop det.

Ludvig Aspling pratar om roten till problemet. En rot måste vara Sverigedemokraternas konstiga syn på att vi har för lite av hat och hot på sociala medier och att lagstiftningen behöver lättas upp. Dessa desinformationskampanjer kan fortsätta att drivas med hat och hot som en viktig beståndsdel.

Sverigedemokraterna som enda parti i Sveriges riksdag tycker att dessa desinformationskampanjer kan florerat och att det inte ska vara en skyldighet att ta bort uppenbart olagligt material från nätet. Varför är Sverigedemokraterna det enda partiet i Sveriges riksdag som har denna åsikt? Kan det vara för att hat och hot är en del av den sverigedemokratiska politiska strategin?

Anf. 28 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för ytterligare svar. Precis som statsrådet säger finns det alltid mer att göra. Därför kommer vi alltid att fortsätta att jaga er. Det är ju regeringen som har det högsta ansvaret. Och detta är någonting som vi måste stoppa nu. Tyvärr ökar det just nu i samhället.

Det är svårt att anställa socialsekreterare. Jag kommer från Göteborg, och jag vet att det finns flera luckor för att många inte vill jobba som socialsekreterare på grund av att det finns så många hot. Och desinformationen gör tyvärr att det blir ytterligare hot, och de klarar inte av sitt arbete på rätt sätt. De behöver polisbeskydd för att kunna utföra sitt arbete.

Jag hoppas alltså att man fortsätter att jobba aktivt med detta. Jag kommer att fortsätta att jaga er i regeringen och säga att ni har högsta ansvaret, Anders Ygeman. Det är också viktigt med samverkan, och det är stat, region och kommun som måste jobba vidare med detta tillsammans.

Självklart ska det inte var tillåtet med hot, hat och desinformation på nätet. Det vi driver är förstås att det inte ska vara så här. Det viktiga är att få ut rätt information, och som jag har sagt tidigare måste vi meddela vilka möjligheter som finns och vilka rättigheter som gäller i Sverige – men också att den svenska lagen gäller för alla. Det finns inga särskilda lagar för olika människor, utan den svenska lagen gäller för alla.

Jag hoppas att statsrådet inte slår sig till ro efter att ha talat om att det finns mer att göra utan att han faktiskt gör mer.

Anf. 29 LUDVIG ASPLING (SD):

Fru talman! En stor del av problemet här är att Anders Ygeman inte förstår skillnaden mellan å ena sidan hat och hot och å andra sidan desinformation. Jag tror inte att jag kan förklara detta tydligare än jag redan har gjort, så jag tror att vi får lämna den pucken till ett senare tillfälle.

Jag kan dock konstatera att Socialdemokraterna aldrig har lämnat någon proposition om att förbjuda desinformation och göra det till ett yttrandefrihetsbrott. Det är alltså lite märkligt att ställa frågan till vår sida när man själv aldrig har tagit det steget. Jag är inte säker på att det är lämpligt över huvud taget, av helt andra skäl.

En annan intressant fråga i detta är vad polisen gör åt de potentiella yttrandefrihetsbrott som florerar på nätet. Om man ska vara rättvis kan man konstatera att detta är personer som har fått sina barn omhändertagna och att det är fullt mänskligt att känslorna svallar över lite grann. Det tror jag att vi alla kan förstå. Men det är ingenting man tar hänsyn till i yttrandefrihetsbrottmål i vanliga fall.

Jag tänkte ta några exempel på saker jag har läst.

”De har ingen religion och inga känslor – må Gud hämnas på dem.”

Det skulle kunna vara hets mot folkgrupp.

”Grisarnas land.” Det skulle kunna vara hets mot folkgrupp.

Någon skriver att folk kommer att bränna socialtjänstkontor i dag eller i morgon – ”plan IS under konstruktion”. Det är kanske inte helt klart, men det kan möjligtvis ses som uppmaning till terrorbrott.

”Om Gud vill kommer Sverige att attackeras och Gud kommer att hämnas på dem.” Kanske en uppmaning till terrorbrott?

I en tråd om socialminister Lena Hallengren skriver någon – och jag är ledsen att jag måste ta upp detta i kammaren eftersom det är ganska brutalt – om att man ska be Gud kidnappa denna minister och sätta henne med en ungskarl. Stämpling till kidnappning, kanske? Jag tror att Anders Ygeman är tillräckligt mogen för att förstå vad den här personen säger. Det är extremt obehagligt.

Såvitt jag vet har alltså ingen person som deltar i den här kampanjen över huvud taget åtalats eller dömts för något yttrandefrihetsbrott. Det är väldigt märkligt med tanke på att det finns ett särskilt uppdrag till polisen att beivra just brott som begås på nätet. Man verkar vara helt ointresserad av detta. Hur kommer det sig?

Anf. 30 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag blev lite fundersam här på slutet, för det lät som att Ludvig Aspling tycker att polisen gör för lite mot hat och hot på nätet. Det är i så fall en insikt jag välkomnar.

Det är dock märkligt, för har ju redan konstaterat – och varit överens om – att Sverigedemokraterna är det enda parti som inte vill skärpa den europeiska lagstiftningen mot hat och hot på nätet. Moderaterna vill göra det, och Kristdemokraterna vill göra det. Till och med Vänsterpartiet vill skärpa den här lagstiftningen och göra det svårare, men inte Sverigedemokraterna. Detta hade kunnat vara ett bra tillfälle att förklara, Ludvig Aspling, varför ni i stället vill till och med underlätta för hat och hot att spridas på nätet genom att förändra europeisk lagstiftning.

Skulle det mot förmodan vara så att Sverigedemokraterna tänker om välkomnar jag det, men jag har inte sett något sådant omtänkande än. Precis som Moderaternas Marie-Louise Hänel Sandström och andra menar jag att för lite görs mot hat och hot på nätet. Och det gäller oavsett vem som sprider det, det vill säga oavsett om det är högerextremister, vänsterextremister eller islamister. Alla hot och allt hat är förkastligt, och alla olagliga former av sådant bör beivras. Det är synd att Sverigedemokraterna inte delar den uppfattningen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2021/22:385 om ökat kvinnligt företagande

Anf. 31 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Lotta Olsson har frågat mig om jag avser att bedriva ett brett reformarbete för att kvinnor och män ska byta bransch för att kunna uppfylla målet om ökat kvinnligt företagande.

Det näringspolitiska målet är att stärka svensk konkurrenskraft och skapa förutsättningar för fler jobb och växande företag. För att uppnå detta arbetar näringspolitiken med att främja näringslivets förnyelse och öka mångfalden bland företag och företagare avseende bland annat kön.

Kvinnors möjligheter att vara företagare, möjligheten att utöva entreprenörskap på likvärdiga och jämställda villkor samt jämställdhet i näringslivet är självklara komponenter för en feministisk regering. Det är även viktiga beståndsdelar för att uppnå delmålet om ekonomisk jämställdhet, vilket är en prioriterad fråga för regeringen. Därför är det glädjande att data från Statistiska centralbyrån visar att kvinnors företagande har ökat över tid.

För att skapa mer likvärdiga förutsättningar för kvinnor att starta och driva företag har en rad åtgärder genomförts. Regeringen har sänkt det lägsta tillåtna aktiekapitalet i privata aktiebolag från 50 000 kronor till 25 000 kronor. Eftersom sänkningen främst kommer att främja företagare inom tjänstesektorn vars verksamhet har ett lågt kapitalbehov och ofta drivs av kvinnor antas förslaget bidra till att öka andelen kvinnor bland företagare.

Regeringen har vidare gett Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att göra en analys av den könssegregerade arbetsmarknaden inom välfärdsyren och ta fram förslag för att motverka könsbundna studie- och yrkesval och därigenom skapa en bredare rekryteringsbas till välfärden. Uppdraget ska redovisas i april 2023.

Eftersom yrkesval till stor del följer valet av utbildning har en del åtgärder även genomförts inom utbildningsområdet i syfte att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden. Regeringen har beslutat om formuleringar om jämställdhet i läroplanerna för gymnasieskolan och läroplanen för vuxenutbildningen. De handlar bland annat om skolans ansvar för att synliggöra och motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.

Hela regeringen arbetar med jämställdhetsintegrering, vilket innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska genomsyra alla politikområden. Det är ett arbete som genomförs kontinuerligt av bland annat Verket för innovationssystem, Vinnova, och Almi Företagspartner AB. Ett ytterligare exempel är att Tillväxtverket i regleringsbrevet för 2022 dels har ett återsrapporteringskrav att redovisa hur myndigheten arbetar för att integrera ett mångfaldsperspektiv – bland annat när det gäller kvinnor – i sina insatser, dels har ett uppdrag att utveckla de regionala företagsstöden och sin projektverksamhet avseende jämställdhet, integration och miljö, inklusive klimat.

Anf. 32 LOTTA OLSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret, men jag tycker egentligen inte att detta är ett svar.

På frågan om kvinnor och män ska byta bransch är ju svaret faktiskt ja, för om de flesta kvinnor är verksamma inom vård, skola och omsorg samt mycket av tjänstesektorn hjälper det inte dem att man lägger en stor våt filt i form av företagsförbud över de branscherna. Då måste de kvinnorna i stället bli murare eller snickare, göra infrastrukturarbeten eller ha entreprenadfirmor för att skapa ett eget företag. Jag kan också tycka att det är rätt förmätet att sänka aktiekapitalnivån, för det innebär att kvinnor ska ha företag som inte har samma lönsamhet eller samma omsättning.

Därmed förstår jag inte hur regeringen ska uppfylla sin ambition att kvinnor ska ha företag på samma sätt som män. Hur ska det fungera utan att vi byter bransch med varandra? Det vore bättre för mig att bli it-ingenjör än att jobba med en privat vårdcentral eller vara sjukgymnast med egen verksamhet, för det är där jobben finns – och det är där det är fint att vara företagare. Jag tycker att regeringen har som ett mantra att företagen inom vård, skola och omsorg är något fult: Man tillskansar sig skattepengar som man bedriver verksamheten med, och man tar ut hemska vinster. Men om jag däremot bygger ett sjukhus eller står för tillverkning av förbandsmaterial eller skolböcker är det helt okej, och då är det fint att vara företagare.

Jag ser inte i ministerns tankebanor i det här svaret någon tillstymmelse till att ministern förstår frågan, fru talman. På något vis är det samma gamla pojksamhälle som ska till, och sedan kan vi köpa oss en entreprenadmaskin, och då är det okej. Jag är ledsen, ministern, men jag tror inte att ni kommer att lyckas med att få fler kvinnliga företagare.

I min hemkommun Örebro som är socialdemokratiskt styrd, liksom regionen och på riksnivå, har vi 15,4 procent kvinnor som är företagare. De flesta av dem har serviceyrken. Jag tror inte att alla vill bli frisörer, sköta naglar eller ge annan service, utan jag tror att det finns andra yrken också. Därför rimmar inte detta alls.

Så här ser det inte ut utomlands. I många europeiska länder är det på ett helt annat sätt. Där finns ett annat system i hälso- och sjukvården där man har försäkringssystem – jag ska inte gå in på den debatten – där man mäter kvalitet och får betalt för utfört arbete. Man måste inte vara offentligt anställd bara för att man kanske inte ska kunna få en vinst för att man sprungit fortare eller varit mer effektiv.

Nej, ministern, tänk en vända till! Det här är inte ett synsätt som kommer att göra att vi får fler kvinnliga företagare.

Anf. 33 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M):

Fru talman! Tack, Lotta Olsson, för en väldigt viktig fråga, och tack, statsrådet, för svaret!

Det är glädjande att kvinnors företagande ökar, även om det känns som att det tar lång tid. Vi får hoppas att kvinnors företagande ökar när nu det lägsta tillåtna aktiekapitalet sänks från 50 000 kronor till 25 000 kronor, som statsrådet för fram i sitt svar.

Jag lyssnar på statsrådets svar om att Jämställdhetsmyndigheten fått i uppdrag att göra en analys av den könssegregerade arbetsmarknaden inom välfärdsyrken och att de ska ta fram förslag för att motverka könsbundna studie- och yrkesval. Ska det motverka könsbundna studie- och yrkesval? Ska inte var och en söka sig till det yrke som var och en önskar?

Att presentera en bred palett av yrken och upplysa om vilka möjligheter de här yrkena kan innebära för mig som anställd, vad jag kan få ut från mitt arbetsliv och vad jag kan ge till dem som jag ska arbeta med är viktigt. De här kontakterna med olika yrken ska komma in tidigt, både i förskola och skola, tänker jag.

Vad ska hända med det som Lotta Olsson var inne på, alltså den offentliga sektorn framöver? Vem är det som ska arbeta där, och kommer det att finnas möjligheter att vara företagare för att man är en duktig rektor, lärare eller jobbar inom omsorgen? Kan man driva en skola som leder till att ungdomar kan få goda betyg och komma vidare i livet? Det har getts fantastiska chanser i det här landet.

Statsrådet säger att den feministiska regeringen vill ge kvinnor möjligheter att vara företagare och utöva entreprenörskap på likvärdiga, jämställda villkor. Jämställdhet i näringslivet är för regeringen självklara komponenter, säger man. För mig innebär det att alla sektorer är öppna, och det är naturligt att kunna utöva entreprenörskap i den sektor där man utbildat sig – där är tröskeln som lägst – och kvinnor finns i offentlig sektor oavsett om vi vill det eller ej. Det är där de huvudsakligen har sina arbeten.

Någon har kanske tagit fram ett hjälpmedel, och någon kanske tänker att man kan bedriva en verksamhet på ett annorlunda sätt som ger möjligheter för äldre, ungdomar och även för barn inom LSS-boenden. Man har sett fantastiska resultat av sådana satsningar.

Eftersom kvinnorna finns i den offentliga sektorn vill jag också ställa frågan om det är regeringens mening att man ska söka sig över till privat sektor och söka jobb där och utbilda sig för att kunna bli företagare.

De kvinnor som driver företag och har gjort det här i vårt land inom det offentliga har kämpat och startat verksamheter, och de har ett driv, ett kall och ett engagemang. De vill ta vara på det som de har sett finns att utveckla men som de verksamheter där de har varit anställda kanske har stoppat, bromsat och förhindrat.

Jag har träffat kvinnor som har startat och drivit vårdcentraler med korta beslutsvägar, nära medarbetare och gott bemötande. De har velat göra detta på sitt sätt. Även inom äldreomsorgen har jag träffat kvinnor som har startat först ett och sedan flera olika företag inom samma område med ett koncept som har gjort brukarna väldigt nöjda och där kvinnorna som startat företagen fått möjligheten att göra det som de har tänkt att verksamheten skulle vara till för.

Anf. 34 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Det här är en fråga som jag själv har varit väldigt engagerad i under hela mitt yrkesliv egentligen, alltså hur vi ska få män och kvinnor att välja mer lika i livet.

Såklart hänger mycket av människors val samman med våra traditionella könsroller. Jag har till exempel tidigare utrett föräldraförsäkringen åt regeringen i början av 00-talet, och där var det väldigt tydligt att fortfarande, trots att vi lever på 2000-talet, anses kvinnor ha huvudansvaret för familj och barn, och det gör att arbetsgivare i sin tur ser kvinnor som en större risk än män på arbetsmarknaden.

Det syns tydligt i statistiken att män och kvinnor med samma utbildning går ut universitets- och högskoleutbildningar i 23–24-årsåldern och börjar med samma typ av yrken, men i 30-årsåldern inträffar någonting mycket märkligt. Då börjar kvinnor halka efter, och männen får chefspositioner och mycket högre löner. Det enda som då har hänt är att vi vet att risken för att kvinnor ska vara hemma längre från arbetsmarknaden mellan åldrarna 30 och 45 år är högre än vad den är för män.

Samma sak tror jag sker när vi väljer gymnasium. Det är ett beslut som väldigt mycket avgörs av en diskussion hemma inom familjen, och till syvende och sist är det ett beslut som i huvudsak avgör hela ens framtidsval. Många forskare påpekar dessutom att det är den absolut sämsta tiden i livet att fatta ett beslut om yrkesval när man är precis i början av puberteten och det är viktigt av andra skäl att man framstår som en bra man eller en bra kvinna. Det gör att beslutet ofta blir att kvinnor väljer en utbildning som har mer med omsorg och människor att göra, och män väljer utbildningar som har med ekonomi och teknik att göra – även om kvinnor på gymnasiet gör mycket bättre ifrån sig också i de ämnena än vad män någonsin är i närheten av.

Fru talman! Jag hoppas och tror att vi ska kunna bryta det här mönstret för framtiden. Vi jobbar intensivt med det i Regeringskansliet. Jag har gett ett svar här, och ni vet att vi gör mycket vid sidan av detta också.

Det kanske viktigaste jobbet är också att visa på förebilder och på att det går att göra saker annorlunda. En av de saker som regeringen har jobbat mycket med under de senaste tio åren är att öka jämställdheten i de bolag som regeringen själv bestämmer över. Det är ju som alla vet 45 bolag i den statliga bolagsportföljen. Där har vi efter ganska hårt arbete nu lyckats uppnå att 50 procent av de styrelseordförande vi utser är kvinnor och faktiskt 51 procent av de verkställande direktörerna.

Det kommer inte att räcka på långa vägar, men det kommer att visa det privata näringslivet att det går att göra saker annorlunda. Det blir inte sämre av att bolagen förra året levererade det största överskottet någonsin till statens budget, 49,7 miljarder. Det är alltså dessutom väldigt effektivt och väldigt bra för företag att vara blandade.

När det gäller kvinnors företagande kommer jag själv från en familj där min mamma var damfrisörska och hade bolaget hemma, så jag är väl införstådd med de problem som uppstår runt många kvinnors företagande. Vi var själva tvungna att ha extra hemhjälp för att min mamma skulle klara dubbelarbetet som det innebär att både vara damfrisörska och ta hand om familjen. Som tur var hade jag en pappa som klev in och tog ett huvudansvar när jag var liten.

När det gäller att få människor att byta bransch eller att byta yrkeskarriär tror jag att vi är ganska överens, men vägen fram dit måste gå via att vi ganska målmedvetet driver jämställdhetsarbete genom myndigheter och genom beslut i Sveriges riksdag. Jag ser ingenting som talar för att vi inte ska fortsätta med det arbetet.

Anf. 35 LOTTA OLSSON (M):

Fru talman! Jag kan ställa upp på många av de utspel som ministern gör här. Att de statliga bolagen har blivit bättre på jämställdhet och det finns både kvinnor och män i ledningsgrupperna ökar lönsamheten, precis

som ministern säger. Man ser att man får en mer effektiv organisation när man bejakar de olika delarna av människosläktet, både kvinnor och män.

Men det hjälper inte om jag är en duktig lärare och vill starta en skola, även om jag sköter min skatt och har bra avtal för dem som jobbar hos mig, om regeringen inte vill ha privata skolor eller den typen av initiativ. Och det hjälper inte om jag är världsbäst på LSS-boende och tycker att den kommunala verksamheten i min kommun inte duger – även om jag skulle kunna få pengarna att räcka och samtidigt bedriva den bästa verksamheten – för regeringen vill inte ha den typen av verksamhet.

Man menar att det är fult med sådan verksamhet, för det är skattemedel som finansierar den. Då glömmer man bort att en stor del av företagen i Sverige faktiskt finansieras med skattemedel. Det här huset är inte byggt av kommunala bolag. Vi har inte städbolag som är kommunala. Vi åker inte på vägar som kommunala bolag har byggt. Det kanske är bra, för jag hörde hur man byggde vägar i Ryssland, och det var inte på samma effektiva sätt som i Sverige. Jag förstår inte varför det är just inom vård, skola och omsorg som man inte kan bejaka ett gott företagande.

Jag är den första att skriva under på att det inte får vara förfulat – att man inte har en bra verksamhet, att man inte sköter sina elever, att man inte har elevhälsa och att man inte värnar om god kvalitet – men jag accepterar inte denna fördom mot allt vad företagande heter inom dessa kvinnliga branscher. Jag kommer troligen aldrig att bli ingenjör. Nu är det för sent. Men jag har haft min profession i ett helt annat yrke, och jag kan inte förstå varför jag inte skulle kunna vara en lika duktig företagare som en man som jobbar inom en manlig bransch.

Sverige ligger under EU-snittet vad gäller kvinnligt företagande. Det är inte okej i ett jämställt land att vi ska ha detta förtryck mot entreprenörskap inom vård, skola och omsorg. Däremot tycker jag att vi ska bli mycket duktigare på kontroller och revisioner och att följa upp att man gör det man ska. Det måste vi också göra gentemot byggföretag och alla som levererar viktiga varor till våra offentliga tjänster.

Inom sjukvården är mycket av de varor som används tillverkade i något helt annat än kommunal och offentlig verksamhet. Jag ber ministern, som verkar ha ett öppet sinne, att tänka om. Detta är inte bra näringspolitik. Det är möjligt att det är bra socialistisk politik – det får ministern stå för själv – men det är inte bra näringspolitik att man lägger locket på för många typer av väldigt bra verksamhet med många goda initiativ som skulle kunna komma fram och som vi alla skulle kunna ha nytta av, framför allt alla de som behöver vård, skola och omsorg.

Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Fru talman! Tack, statsrådet, för det andra inlägget! Jag har också en mamma som har arbetat heltid, Hon är född 1933, så hon var tidigt ute. Men de är inte så många, tyvärr, och de har mött svårlösta problem längs vägen, men det har fungerat. Jag tror att vi alla här är överens om att den här mixen av personer på ett företag skapar dynamik.

Med detta sagt skulle jag vilja ta två exempel. År 1998 startade Kristina Wadström en barnmorskemottagning. En av de saker hon gjorde var att börja ta emot personer på kvällstid, så att de skulle kunna gå och få sin undersökning efter arbetet. Det ledde till ett ramaskri. Man kunde tro att detta var mycket länge sedan i vår historia, men så är det ju inte. Tankarna

för mig till dramaserien *Fröken Frimans krig*, där det handlar om att slå sig fram i samhället. Men här talar vi om en verksamhet som startade 1998. Det känns som om vi har stannat upp i tiden. Så får det inte vara. Det är en väldigt bra verksamhet som hon har utvecklat och varit en motor för.

Mitt andra exempel handlar om en kvinna som själv har ett barn inom LSS-verksamheten. Hon såg att man kunde göra detta på ett annat sätt, och hon har hittat en annan modell. Det handlar om att barnen själva äger sitt boende. De köper en plats och har en påse pengar med sig, och sedan anställer man personer dit. Det gör att man har skapat en kontinuitet och en familjekänsla på ett annat sätt, som omhuldar dessa människor.

En familj som har sitt barn där har berättat att de tidigare fick göra planer årsvis, alltså att de en gång om året lämnade in uppgifter om när man skulle vara ledig och lämna sitt barn och så vidare, men att det nu finns en flexibilitet. Man kan se behov från en vecka till nästa och lösa dem för dessa ungdomar. Ett sådant boende finns i Jämtland, ett finns i Kalmar och ett finns i Helsingborg. Det är en fantastisk verksamhet.

Jag ser också ett öppet sinne. Låt oss ha dessa goda delar i åtanke när vi talar om företagande.

Anf. 37 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Jag börjar med Ann-Charlotte Hammar Johnsson. Jag kände att jag missade dig lite i förra replikomgången.

Jag undrar om lite av den här debatten kanske bygger på ett missförstånd. Det känns lite så. Socialdemokraterna är inte motståndare till att förbättra delar av den offentliga verksamheten också i privat regi. Givetvis ska vi uppmuntra dem som vill ha öppettider på kvällar och nätter för att underlätta för vanliga familjer.

Jag har under många år som LO-ordförande drivit att vi ska ha kvälls- och nattöppna förskolor, så att mammor och pappor kan jobba längre inom industri och annan verksamhet, som ofta bedrivs som 24:7 i Sverige. Då måste de kunna arbeta på obekväm arbetstid. Dessutom är detta en otroligt viktig jämställdhetsåtgärd. Skellefteå kommun införde en sådan möjlighet för kvinnor och män att lämna sina barn också på kvällar. Många kvinnor kunde då ta ett senare kvällsskift, ofta på en ICA Maxi-butik med ganska hög lön på obekväm arbetstid. De kunde då öka sin lön och se till att familjens inkomst växte, och ungarna hade faktiskt en väldigt trygg uppväxt med bra personal också vid den tid då de annars skulle ha varit ensamma hemma i ett glapp mellan pappas och mammas arbetstid. Det finns inget i regeringens politik som är emot en sådan utveckling.

Jag misstänker också att interpellanten Lotta Olsson drar alla saker över en kam. Ett problem med privat verksamhet inom LSS, vården, förskolan och skolan är att det har varit omfattande fusk. Det har lett till att mycket skattepengar inte har använts i de sektorer de varit avsedda för. Det finns förskräckande exempel på till exempel yrkesutbildning, där man har haft teoretisk teknik och teoretisk inläring av ett yrke. Där har syftet med det hela bara varit att få ut skattepengarna – inte att bedriva en verksamhet som hade några kostnader.

Det är för att stävja ett missbruk som regeringen har tagit dessa initiativ, som vi kallar för demokratisk kontroll över välfärden. Kommuner och regioner ska vara med och styra över vad som öppnar, men meningen är inte att det inte ska finnas privata alternativ. Givetvis har det berikat väl-

färden att det finns en uppsjö av både kooperativa och privata företag vid sidan av den offentliga verksamheten. Men samtidigt ska man som sagt inte blunda för de problem som har varit.

Alla känner i dag till att det förekommit en del fall där LSS-boenden varit förknippade med gängkriminalitet och rätt grov kriminalitet. Man har slösat mycket skattepengar i den typen av företag. Om vi bara klarar att granska och se till att skattepengar går dit de ska finns det ingen regering som tycker att vi inte ska bedriva denna verksamhet även framgent.

Då blir också den ursprungliga frågan tydligare, fru talman. Det är inte så att man ska se de försök som nu görs att ta demokratisk kontroll över välfärden som ett sätt att avbryta alla alternativ. Det måste finnas alternativ. Alternativ utvecklar verksamheten. Men naturligtvis ska de skattepengar som vi betalar till skolan gå just till skolan och inte till något annat. Det ger också bättre välfärd för människor.

Anf. 38 LOTTA OLSSON (M):

Fru talman! Vi talar om vinster i välfärden. Men det finns ju vinster i byggbolagen också. Det är egentligen inte vinsterna som jag uppfattar att ministern är arg på, utan det är fusket eller när man inte sköter sitt uppdrag eller betalar sina skatter. Men varför säger ministern inte det i stället? Säg: Bort med fusk i välfärden! Eller säg: Bort med fusk i byggbolagen som anlitas av staten och kommunen! Det är ju staten som äger alla vägar.

Jag har aldrig hört regeringen hetsa mot asfaltbolag som kanske har saltat fakturorna – inte vet jag. Men det här är en tydlig signal om att regeringen är fientlig till kvinnligt företagande. Det är nämligen kvinnorna som jobbar här. Jag förstår inte varför de ska förminska sin kompetens. Om någon har bred kompetens som barnmorska, sjukgymnast eller vad det nu kan vara ska de använda hela den kompetensen. De ska inte göra något mindre.

Det här var klargörande. Jag hoppas att det här med vinster i välfärden inte ska bli något som vi ska få höra hela våren, fru talman. Det är ganska förtryckande mot kvinnor och kvinnligt företagande.

Jag vill inte påstå att Örebro, som jag kommer från, är någon föregångare vad gäller kvalitet i fråga om vare sig kommunal omsorg eller något annat. Och där drivs 15,4 procent av företagen av kvinnor. Jag är ledsen, ministern, men så ser verkligheten ut.

Anf. 39 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Tack, Lotta Olsson, för en klargörande diskussion! Om vi alla lyssnar till varandra kan vi tydligen lära mycket av varandra också i kammaren.

Jag tycker att du har en bra poäng i att vi ska kritisera avarterna mer än företagsformen. Det är säkert en viktig poäng.

Det är ingen hemlighet att vi de senaste åren har sett förfärliga reportage om omfattande fusk. Det är klart att det sticker extra mycket i ögonen när det gäller fusk i välfärdsbranschen. När det handlar om äldreomsorg som inte fungerar väl och att de gamla får liggsår känns det otroligt allvarligt.

Det är själva fusket som regeringen avser när vi pratar om kontroll över välfärden. Men det ska inte heller handla om överetableringar i bara ett bostadsområde, utan välfärden ska finnas även där man inte per automatik etablerar sin vårdcentral eller förskola. Det ska finnas en spridning, så att välfärden kommer alla till del. Det är också en del av den demokratiska kontrollen över välfärden.

Jag lovar att göra det jag kan för att vi ska få en seriös diskussion. Om vi är överens om att vi ska ta den demokratiska kontrollen över välfärden och minska fusket kan vi kanske göra debatten om detta ännu bättre i framtiden.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2021/22:390 om regelbördan för småföretag

Anf. 40 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Tack, Alexander Christiansson, för frågan om vad jag ämnar göra för att förenkla byråkratin och regelverken för Sveriges företagare.

Det övergripande näringspolitiska målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättning för fler jobb i fler och växande företag. Förenklingspolitiken är en viktig del i detta arbete.

Regeringen överlämnade den 21 september 2021 skrivelsen *En förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovation* (skr. 2021/22:3) till riksdagen. Genom detta beslutade regeringen om mål för förenklingspolitiken, som har skapat förutsättningar för ett konkret förenklingsarbete framöver. I skrivelsen aviserades också ett antal uppdrag som regeringen överväger att lämna till lämpliga myndigheter för att skapa konkreta förenklingar, till exempel kortare handläggningstider. Dessa uppdrag bereds nu inom Regeringskansliet.

Utredningen om enklare regelverk för mikroföretagande och en modernare bokföringslag överlämnade den 30 juni 2021 sitt betänkande *Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen* (SOU 2021:60). Utredningen lämnar ett antal förslag till konkreta förenklingar och moderniseringar av regelverk för mikroföretagande, bland annat avskaffande av hotelltillståndet, avgränsade förenklingar gällande möjligheterna att ersätta eller ändra befintliga små byggnader i strandskyddade områden, förenklingar i reglerna om kör- och vilotider samt betydande moderniseringar av bokföringslagen. Remitteringen av betänkandet avslutades den 24 januari 2022, och förslagen bereds nu inom Regeringskansliet.

Fru talman! Moderna och effektiva tillståndsprocesser är en viktig fråga för regeringen som arbetar intensivt med detta i syfte att främja miljö- och klimatmässigt lämpliga investeringar. Regeringen har därför på miljöprövningens område bland annat tillsatt Miljöprövningsutredningen (M 2020:06) med uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att uppnå en mer modern och effektiv prövning enligt miljöbalken. Utredningen ska lämna sitt betänkande senast den 31 maj 2022.

I länsstyrelsernas regleringsbrev för 2022 finns återrapporteringskrav om att redovisa vidtagna åtgärder som underlättar för företagen att följa gällande regelverk och myndighetens uttolkning av dessa med fokus på åtgärder som rör service, bemötande och tillståndsgivning.

Regeringen överväger löpande hur regelverk och administrativa förfaranden kan behöva uppdateras och eventuellt förenklas.

Anf. 41 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Fru talman! Tack för svaret, ministern!

Regelbördan för småföretagen är en fråga som återkommande dyker upp här i kammaren. Varför är den frågan så otroligt viktig? Vad är det som gör att frågan förtjänar så mycket diskussion?

För mig och Sverigedemokraterna är småföretagen oerhört viktiga, inte minst för vår välfärd men också för vårt samhälle i stort. Det är också en fråga som småföretagen själva lyfter upp när man besöker dem.

Småföretagen är viktiga, inte minst för jobbskapandet. Fyra av fem jobb skapas av små och medelstora företag. De är viktiga också för vår tillväxt. I 190 av våra kommuner kommer den största skatteintäkten från småföretagen. Innovationer, uppfinningar och nya idéer börjar ofta i småföretagen. Därför är det viktigt att skapa bra förutsättningar för våra småföretag.

Att vi har ett relativt bra företagsklimat i Sverige är helt sant, speciellt i jämförelse med andra jämförbara länder. Det är dock viktigt att försöka se in i framtiden, försöka förutspå och lägga örat mot marken för att lyssna in de problem som uppstår och se framåt. Om vi inte gör det kommer vi att hamna i en situation där småföretagen får det allt tuffare att överleva.

Det finns jättemånga frågor som just börjar växa till sig, inte minst brottsligheten och den ökade otryggheten. Jag skickade en interpellation till ministern på just det ämnet. Men jag fick beskedet att justitieminister Morgan Johansson ska svara på den. Jag tycker kanske ändå att det handlar om näringspolitik, eftersom det inte är detaljerna kring brottsligheten som jag är ute efter utan mer påverkan på vårt näringsliv i stort. Men jag får ändå tacka för möjligheten att ta den debatten med Morgan Johansson när den dagen kommer.

Andra problem som småföretagen har i dag har bland annat med energikrisen att göra, till exempel bränslepriserna. Men det handlar också om kompetensförsörjningen och långtidsarbetslösheten, samtidigt som det faktiskt finns ganska enkla jobb på den svenska arbetsmarknaden. Jag skulle kunna rada upp många exempel.

Det är viktigt för mig att ge den här bakgrunden. Ibland upplever jag nämligen att många inte förstår vad ett småföretag är eller småföretagens värde för vårt land. Den här interpellationen, som handlar om just regelkrånglet, har jag ställt för att det problemet växer och växer. Kostnadsbördan för småföretagen ökar med 1 miljard årligen, enligt Tillväxtverket. Tio timmar i veckan lägger en småföretagare i snitt på administration. Det hämmar mycket av den tillväxt som vi egentligen skulle behöva se.

Ministern hänvisar i sitt svar till regeringens arbete med förenklingspolitik för stärkt konkurrenskraft, tillväxt och innovation och till förenklningar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen. Även den tidigare näringsministerns, Baylans, förenklingsresa var något som vi ställde oss positiva till. Det fanns mycket i de sakerna som var bra.

Kritiken som vi har fört fram tillsammans med många organisationer men också företagare själva är att förslagen kommer alldeles för sent och att det är otillräckligt. Just därför tycker jag att det är viktigt att vi tar upp den här frågan i dag.

Det kan vara på det sättet att vi ibland har lite olika syn på företagande. Men signalen som sänds ut är att regeringen inte förstår problematiken. Oppositionen får ständigt visa vägen.

I svaret skriver ministern också att regeringen löpande överväger hur regelverk och administrativa förfaranden kan behöva uppdateras och eventuellt förenklas. Och det är ordet eventuellt som gör mig lite frågande, för det är precis det som näringslivet självt lyfter fram, att vi nu måste ha mer regelförenklingar på plats.

Kan ministern ge något konkret svar på vad han menar med den delen av svaret?

Anf. 42 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Jag tackar Alexander Christiansson för en väldigt angelägen diskussion.

Regelförenkling är ju en fråga som har berörts många gånger i riksdagen och av många regeringar, både lutande åt vänster och lutande åt höger, och är en av de svåra frågorna för en regering att konkret hantera och göra någonting åt. Orsaken är att myndigheter och kontrollorgan ständigt hittar nya regler för företag och att samtidigt som en regering tar bort regler och myndigheter hjälps åt att ta bort regler tillförs nya av andra än de som tog bort de förra. Jag har själv bara under den korta tremånadersperioden varit med om en sådan situation, fru talman.

Vi har jobbat hårt med den strategi som Alexander Christiansson nyss läste upp innehålllet i. Samtidigt fick vi ett nytt EU-direktiv om att alla, också små företag, från och med om några år ska göra en hållbarhetsredovisning. Sveriges bedömning, och tyvärr bara tre fyra andra EU-länders, är att det kommer att innebära ytterligare pålagor för de svenska små företagen.

Vi måste försöka hitta en mer långsiktig väg att komma bort från regelkrånglet. Mycket av det är enligt min bedömning också en fråga om digitalisering i många av de myndigheter som kräver in svar från våra svenska småföretag.

Skatteverket lyfts många gånger fram som en positiv kraft i förenklingsarbetet. Man stöder i dag till och med små företag med att digitalt skicka ut datum för momsredovisning och annat så att företagaren får ett enklare företagarskap. Det är den typen av arbetssätt som jag tror att andra myndigheter skulle kunna tillämpa för att underlätta för småföretagen. Det är det som vi försöker fånga i förenklingsskrivelsen som vi lämnade till riksdagen förra året. Till exempel är ett helt tydligt mål att de svenska företagen inte ska ha högre kostnader som andel av bnp för regler. De ska bli lägre, och de ska vara lägre än i omvärlden.

Dessa målsättningar tar vi fram i akt och mening att de ska styra myndigheter att lägga upp sitt arbete på ett sådant sätt att det blir allt mindre regler framgent.

Samtidigt – det måste ändå sägas, fru talman – är regler naturligtvis nödvändiga. Vi får aldrig glömma att många av de regler som vi sätter upp för bolag är för att man ska kunna kontrollera att bolagen inte jobbar med till exempel omfattande fusk. Vi har också under de senaste åren tyvärr sett tydliga exempel på att när vi är utan regler eller väldigt frikostiga utan regler passar bluffföretag, i det här fallet välfärdsföretag, på att till exempel utnyttja korttidsstöd med flera miljarder kronor.

Det här är inte en enkel avvägning, för reglerna har ju ett syfte, och vi får aldrig ta bort syftet med förenklingsarbetet. Men jag tror inte att vi är oense med Alexander Christiansson om den långsiktiga inriktningen. Reglerna ska bli färre. Det ska bli enklare att vara företagare, och jag tror att digitalisering ute på myndigheterna är huvudsaken för att klara förenklingsarbetet. Skatteverket får bli en modell för hur andra myndigheter kan bli en service för små företag i stället för att ses som ett hinder.

Anf. 43 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Fru talman! Jag delar givetvis uppfattningen att regler måste finnas även på en fri marknad, för annars kan det gå lite hur som helst. Det är naturligtvis så. Men det är just överimplementeringarna av EU:s lagstiftningar, vilka ibland kommer in på den svenska marknaden, som ställer till det väldigt mycket. Det finns en hel del att göra från den svenska sidan just när det gäller det som man kallar för gold plating. Där kan jag ibland uppleva att regeringen har haft en vilja att överimplementera i stället för att se till landets och det svenska näringslivets bästa. Det är någonting som jag kan skicka med ministern att börja tänka till på lite grann.

Jag och Sverigedemokraterna har under ett flertal år framhållit ett koncept för att systematisera regelförenklingsarbetet. Något som vi också delar med medlemsorganisationerna är att det behövs en processstyrning och ett långsiktigt system för att komma till rätta med regler som inte bidrar så fantastiskt mycket i slutändan.

Vi menar att näringslivets parter tydligt ska vara med och bidra till agendan. Ett sådant systematiserat arbete bör ta utgångspunkt i följande tre steg, och jag ska läsa upp dem för ministern lite kort:

1. De svenska näringslivsorganisationerna får möjlighet att lämpligtvis med Näringslivets regelnämnd som samordnande organ årligen inkomma med en skrivelse till regeringen där man redogör för vilka regler man önskar förändra, förenkla eller ta bort och i vilken prioriteringsordning det ska ske. Näringslivet får därmed vara med och sätta agendan. Det menar vi är viktigt.
2. Regeringen hänvisar därefter de förslag som kommer fram till ansvariga departement eller myndigheter och ger dessa i uppdrag att återkomma till regeringen med en skrivelse om vilka förändringar de skulle vilja se på respektive område och hur man ska gå vidare med de förslag som framförts av näringslivet.
3. Regeringen tar denna skrivelse till oss här i kammaren, så att vi kan ta ställning till om vi är nöjda med regeringens förslag på förändring eller avsaknad av just förändring.

Dessa tre steg menar vi hade systematiserat regelförenklingsarbetet avsevärt. Men utöver det menar vi att Regelrådet ska vara ett oberoende organ

med placering under Statsrådsberedningen och inte, som det är i dag, under Tillväxtverket. Det ger rådet en större tyngd och inflytande med möjlighet att påverka så tidigt som möjligt i processen med framtagandet av nya regler. Rådet får även möjlighet att attrahera medarbetare med hög kompetens, bland annat i Regeringskansliet.

Annars menar jag att problemet blir att man, som jag och många med mig upplever att regeringen har gjort, petar i arbetet och gör korta punktin-satser. Vi behöver en långsiktighet, för annars blir det lite för sent och lite för lite, precis som sägs i den kritik som riktas.

Vi måste förbättra processen för att följa med i utvecklingen. Om ministern inte tycker att den ordning som vi föreslår är den väg som vi ska gå utan har ett annat förslag är vi naturligtvis öppna för att lyssna på det. Men kontentan är att vi behöver en långsiktighet.

I svaret säger också ministern: ”I länsstyrelsernas regleringsbrev för 2022 finns återrapporteringskrav om att de ska redovisa vidtagna åtgärder som underlättar för företagen att följa gällande regelverk och myndigheters uttolkning av dessa, med fokus på åtgärder som rör service, bemötande och tillståndsgivning.”

Det är bra. Men det är samma sak där, att det behövs ett mer djupgående och strukturerat arbete för att långsiktigt komma åt förändringarna.

Vad händer om näringslivet tappar tron på samhällskontraktet? Det är nämligen det som jag upplever när jag pratar med många företagare i dag. Ser ministern de långsiktiga problemen med detta?

Anf. 44 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Det är klart att vi ser problemen. Det var i akt och mening därför som vi lämnade en skrivelse till riksdagen förra året där vi presenterade nya mål för förenklingsarbetet. Det var därför som vi gav de uppdrag som Alexander Christiansson läste upp i sitt inlägg till de myndigheter som mest kritiserats för att de i dag inte hjälper företagen utan ibland känns som ett hinder genom regelövertolkning eller att de inte samarbetar med företagen om regeltolkning.

Det är klart att regeringen ser dessa problem. Skrivelsen kom ju till i akt och mening att sätta press på och sätta nya mål för hur regelförenklingsarbetet ska fortgå i framtiden. Ett viktigt mål som kanske inte är lika känt är att reglerna och kostnaderna för reglerna inte ska öka som andel av bnp. Det är det enda sättet att mäta att reglerna någorlunda följer kostnadsutvecklingen. Det är ett sparkrav för våra myndigheter att följa de rekommendationer som regeringen tar fram.

Dessutom, igen, tror vi väldigt mycket på digitalisering i våra myndigheter. Det pågår på Tillväxtverket i dag en omfattande verksamhet. Jag själv besökte för några veckor sedan Bolagsverket i Sundsvall, vilket är den myndighet som företagare ofta först kommer i kontakt med. De jobbar i dag intensivt med att underlätta skapande av företag och efterlevnad av regler och till exempel vad gäller årsberättelser, som ju ska in till Bolagsverket för att man ska kunna följa verksamheten och tillse att det finns tillräckligt med kapital för att undvika att företag kommer på obestånd. De jobbar intensivt med digitalisering, så att man ska kunna få svar på alla sina frågor. De ska förhoppningsvis också vara ett stöd i hur man ska göra så att man gör rätt.

Prot. 2021/22:85
22 mars

Svar på
interpellationer

Jag nämner igen Skatteverket som ett bra exempel. Det är i dag väldigt populärt bland företag. Det har lämnat att bara ha den granskande rollen. Det tar naturligtvis in skattepengar som innan, fru talman. Men det ger också stöd för att företagen ska kunna göra rätt. Det är mycket populärt.

Kan vi införa ett sådant arbetssätt på samtliga våra myndigheter som har med företag att göra är jag övertygad om att vi kommer att ha det enkla i framtiden. Jag tror inte att vi i sak är oense. Men vi har kanske något olika strategi för att nå vägen fram.

Anf. 45 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD):

Fru talman! Återigen tackar jag för svaret från ministern. Precis som ministern säger i sitt skriftliga svar och som framhålls även här låter det väldigt bra. Jag ska försöka gå från att vara kritisk till att bli lite försiktigt optimistisk i det arbetet.

Jag delar dock medlemsorganisationernas kritik att det inte är ett tillräckligt djupgående och långsiktigt arbete. Det saknas fortfarande en hel del saker som näringslivet självt uttrycker.

Jag menar att vår modell hade fått in regelförenklingsarbetet löpande och konsekvent i det arbete vi gör här i riksdagen. Det hade gjort att det hade blivit ett betydligt snabbare och djupgående resultat. Vi får se hur det går. Vi får låta framtiden avgöra det.

Vi delar kanske, precis som ministern säger, ambitionen. När jag diskuterar med ministrarnas partivänner hör jag ibland att jag som sverigedemokrat kanske har en annan syn på småföretagens roll i samhället.

Vi har lagt väldigt mycket fokus på småföretagens värde för till exempel jobbskapande. Jag vet att också ministern anser att det är jobbskapande inom småföretagen.

Men vi har arbetsmarknadsåtgärder som kostar samhället enorma pengar. Det gäller till exempel inte minst de subventionerade anställningarna. Jag menar att det många gånger är totalt meningslöst.

Det blir så fruktansvärt lite resultat av de pengar man satsar. I stället skulle man ha kunnat lägga de pengarna på att förenkla och göra det billigare att anställa och att förenkla för småföretagen så att vi får fler, starka och växande företag. Det tror jag att vi hade tjänat mycket på.

Anf. 46 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S):

Fru talman! Tack, Alexander Christiansson, för din förnyade fråga! Jag är inte helt okunnig om hur det är att leva i en småföretagarfamilj. Jag är själv uppväxt i en. Min mamma var småföretagare och damfrisör i Kosta. Det syns inte på mig att hon var frisör, och det kan nog inte tas som att hon var misslyckad i sitt yrkesvärv.

Jag såg helt klart på nära håll den oro det skapar för småföretagare att leva upp till regelbördan. De fick ta hjälp av många andra kunniga i omgivningen för att till exempel klara en på den tiden ganska omfattande deklaration. Det tog mycket möda och besvär innan man fick till det för ett litet företag.

Också i dag vet jag att många småföretag tycker att det är för mycket regler för att bedriva företag i Sverige. Samtidigt gillar också små företag förutsägbarhet och transparens som hos till exempel Bolagsverket.

Men en knapptryckning kan vi ta reda på om ett bolag som man vill göra en affär med är helt och rent och betalar sina skatter så att vi gör färre

misstag. Också små företag gynnas av att vi har ganska bra kontroll och ganska bra regelverk. Det gäller att utforma balansen däremellan så att det blir effektivt och lätt att genomlysas för företagaren.

Digitalisering är här nyckeln, som jag har sagt i tidigare inlägg, för att kunna hjälpa och stödja småföretag. De ska känna att det inte bara är någon som tittar över axeln utan också att det är någon som hjälper dem och som håller dem i handen i deras företagande.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2021/22:85
22 mars

Svar på
interpellationer

§ 16 Svar på interpellation 2021/22:391 om svensk kultur

Anf. 47 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S):

Fru talman! Tobias Andersson har frågat mig om det är min uppfattning att det finns en svensk kultur, och hur jag avser att verka för att värna den. Tobias Andersson har vidare frågat vilka andra kulturer jag bedömer finns i Sverige, och hur jag verkar för att värna dem.

Som jag nyligen har svarat Tobias Andersson på en skriftlig fråga så är regeringens grund för att stödja och främja den kultur och det kulturarv som finns i Sverige det av riksdagen fastställda målet att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

Som jag också tidigare har påpekat är det inte politikens uppgift att definiera kulturbegreppet. Kulturpolitikens uppgift är att stödja konstnärligt skapande i olika former, att skapa förutsättningar för att främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas, att bidra till att människor i hela landet har möjlighet att ta del av ett rikt och mångsidigt kulturutbud samt att medverka till att kulturen kommer fler till del.

Jag har haft glädjen och äran att ha fått varit kulturminister i lite över 100 dagar och varje dag får jag ägna mig åt konst och kultur här i Sverige. Vi är ett litet land, men med ett otroligt starkt och mångfasetterat kulturliv, med mängder av olika uttryck. Många svenska konstnärer, artister och organisationer är också väldigt framgångsrika i omvärlden, inte minst inom exempelvis musik och design, men också inom litteratur, bildkonst, scenkonst och rörlig bild.

Konst och kultur utvecklas inte i ett vakuum utan i möten mellan människor, och inte minst i möten med omvärlden. Därför är det också viktigt att stimulera internationella utbyten på olika sätt, och se att konst och kultur uppstår och utvecklas också i förändring. Kulturell interaktion och kulturellt utbyte har också alltid haft en grundläggande betydelse för samhällets utveckling. Kulturpolitiken omfattar alla oss som bor i Sverige, oavsett vilket språk vi pratar eller vilka berättelser som vi bär med oss.

Anf. 48 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Tack för svaret från kulturministern.

Under riksdagens frågestund torsdagen den 17 februari fick kulturministern frågan från Moderaternas Kristina Axén Olin om det finns svensk kultur och om vad det i sådana fall är. Kulturministern har under

sin tid som kulturminister hitintills kanske inte alltid gett raka och tydliga svar på de frågor som ställts till henne. Så blev det även i detta fall.

Kulturministerns svar löd: ”Det finns någonting som heter kultur i Sverige. Det är det absolut viktigaste för mig. Det ska finnas kultur över hela landet för alla, oavsett bakgrund. Det är a och o.” Ministern hann även ta avstånd från hat och hot samt ta ställning för fria medier.

Det var absolut ett svar. Men det var definitivt inte ett svar på den ställda frågan till kulturministern. Det borde inte vara kontroversiellt för Sveriges kulturminister att konstatera att det finns svensk kultur och åtminstone ge ett par exempel på denna.

Mot denna bakgrund frågade jag kulturministern i en skriftlig fråga, vilket kulturministern nu refererar till, om hon anser att det finns en svensk kultur. Inte heller i svaret på den skriftliga frågan kunde ministern svara tydligt på ifall det var så.

Fru talman! Det är mot den bakgrunden som jag följer upp frågan genom denna interpellation. Jag anser att frågan tål att diskuteras ytterligare. Nu har jag tagit del av kulturministerns svar på min interpellation och kan konstatera att ministern väljer att inte heller nu svara på frågan. Vid minst tre tillfällen har ministern därmed fått frågan om hon anser att det finns en svensk kultur, men hon har ännu inte gett ett svar i jakande eller nekande form.

Jag har lyssnat till ministerns svar, och jag förstår att hon inte vill definiera kulturbegreppet, som ministern uttryckte det. Detta har jag heller inte bett ministern att göra. Om vi skulle försöka enas om vad som är eller inte är kultur hade nog dessa replikskiften inte räckt till. Därför, fru talman, frågar jag ännu en gång ifall kulturministern, utan att definiera kulturbegreppet eller negligera någon enskild kultur utanför den svenska, inte kan tillstå att svensk kultur finns.

Det borde inte vara ett kontroversiellt ställningstagande, ens för en socialdemokrat, att säga: ”Ja, jag anser att det finns svensk kultur.” Kulturministern skulle förmodligen kunna svara så och sedan ge ett par exempel på folkkära svenska kulturskapare likt Astrid Lindgren, Selma Lagerlöf, August Strindberg, Ingmar Bergman etcetera. På så sätt hade ministern kunnat svara på frågan men samtidigt ta höjd för kritik från vänsterhåll genom att exemplifiera vad som åsyftas och, helt utan att samtidigt underminera kulturskapare från andra delar av världen, tillstå att det finns en svensk kultur. Det borde inte vara svårt att göra så, fru talman, och jag vill därför ge ministern ett ny möjlighet till det.

Anf. 49 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S):

Fru talman! Självklart finns det traditioner i Sverige som exempelvis midsommar, sill och potatis, folkdräkt, Allsång på Skansen och kräftskivan som många uppskattar som typiskt svenska. Det är otvivelaktigt så att i dagens Sverige, precis som i alla öppna och fria demokratier, är all kultur formad i ett utbyte av olika influenser, vilket är något som även har skett genom historien.

Kulturell interaktion och kulturellt utbyte har alltid haft en grundläggande betydelse för samhällets utveckling. Människor i Sverige genom historien och i dag har formats i möten mellan kulturella intryck från olika håll, vilket innebär att en människa inte tillhör en och endast en kultur. Vi tillhör alla flera kulturer samtidigt.

Sverigedemokraternas politik syftar till att vi ska tänka mindre fritt och mindre öppet, och där utgör allt som är modernt och utländskt ett hot. Det är en skrämmande politik.

Jag har, som jag sa tidigare, haft glädjen att få vara kulturminister i lite över 100 dagar, och varje dag har jag fått ägna mig åt konst och kultur här i Sverige. Vi är ett litet land med ett otroligt starkt och mångfasetterat kulturliv, med mängder av olika uttryck. Många svenska konstnärer, artister och organisationer är väldigt framgångsrika i omvärlden, inte minst inom exempelvis musik och design.

Eftersom Tobias Andersson efterfrågar lite olika exempel på svensk kultur tänker jag räkna upp en liten lista för Tobias Andersson för att visa på några av dem som jag tänker på: författaren Vilhelm Moberg, skådespelaren Evin Ahmad, konstnären Anders Zorn, filmskaparen och regissören Ingmar Bergman, sångaren och skådespelaren Monica Zetterlund, musikartisten Cherrie, författaren Astrid Lindgren, programledaren, artisten och författaren Gina Dirawi, dansbandet Arvingarna, författaren Suad Ali, konstnären Carl Larsson, serieskaparen och konstnären Liv Strömquist, popgruppen Abba och skådespelaren Alexander Abdallah. Andra typiska svenska företeelser är dalahästen, röda stugor med vita knutar, knäckebröd, demokrati, den sociala välfärden, allemansrätten, fika, kebabpizza, Zlatan och Melodifestivalen.

Jag hoppas att jag på detta sätt har kunnat klargöra för Tobias Andersson vad som är kultur i Sverige.

Anf. 50 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Tack för svaret, kulturministern!

Jag tror att vi ägnar oss åt lite av en lingvistisk prövning för tillfället. Jag har ställt en fråga om huruvida kulturministern kan tillstå att det finns svensk kultur, och sedan svarar kulturministern att det finns kultur i Sverige. Enligt mig, fru talman, är det inte exakt samma sak. Det är klart att det finns olika kulturuttryck i Sverige, och kulturministern har redogjort för ett flertal av dem. Men det är inte riktigt samma sak som att man tillstår att det finns en särpräglad svensk kultur. Sedan kan den naturligtvis ha formats över tid och fortsätta att formas i framtiden. Detta tror jag inte att någon av oss nekar till.

Det kulturministern gör är att försöka svara lite på frågan utan att faktiskt ta ställning till dess natur, alltså om det finns en svensk kultur. Det finns kultur och traditioner här, svarar kulturministern, men än så länge har hon inte svarat ja eller nej på frågan om hon erkänner att det finns en svensk kultur, även om hon ger exempel på traditioner och kulturer inom Sveriges ramar. Men det kanske är så här långt vi kommer, fru talman, och i så fall får jag vara glad att vi åtminstone kom så långt, efter de upprepade frågor som ställts till kulturministern på detta tema.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att kulturministern säger att det är skrämmande att Sverigedemokraterna har den kulturpolitik som vi har, alltså att vi ser en svensk kultur som är värd att bevara och bejaka. Att detta i sig, alltså vår ambition om ett försiktigt framåtskridande och grundläggande konservativa värderingar där man vill värna det som tidigare generationer har byggt upp, är skrämmande för kulturministern är faktiskt anmärkningsvärt, fru talman.

Men vi kan släppa det här med olika kulturskapare. Kultur är mycket mer än så. Kulturministern nämnde traditioner. Vi kan prata om normer och värderingar, där många är otroligt särpräglade svenska, skandinaviska eller nordiska. Det är vårt sätt att vara, ordet lagom, inställningen till kösystem och tilliten till myndigheter, som ofta beskrivs som Nordens guld, etcetera.

Jag tror att det är mycket enklare att ta ställning till huruvida det finns svenska värderingar och en svensk kultur om man ställer det i relation till kulturella uttryck i andra delar av världen. Det blir ofta en debatt i Sverige om huruvida en kultur är mer värd än någon annan. Som sverigedemokrat tycker jag att det är uppenbart att den kultur och de värderingar som vi har i Sverige är markant bättre än dem som präglar samhällen i andra delar av världen. Man kan prata om kulturella uttryck som per definition inte är en del av den svenska kulturen.

Det kan ibland krävas att man pekar ut något som inte är en del av något för att beskriva den del som man själv önskar vara. Där har vi hedersförtryck, synen på kvinnan, homosexualitet och könsstympning, tilliten till myndigheter och rättsväsen etcetera. Alla dessa värderingar, inställningar och normer är otroligt problematiska i andra kulturer, samtidigt som den svenska, åtminstone historiskt, har varit ett föredöme.

Vi kanske får inse att vi inte kommer längre i ja-eller-nej-frågan när det gäller svensk kultur, men jag skulle vilja fråga: Anser kulturministern att den svenska kulturen och de värderingar som rymms inom den står över de värderingar som återfinns i vissa andra kulturer?

Anf. 51 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S):

Fru talman! Jag noterar att Tobias Andersson tar upp saker och ämnen som inte gäller den fråga som vi diskuterar, det vill säga kultur i Sverige. Jag hoppas att jag genom den lista jag presenterade för Tobias Andersson kunde visa väldigt tydligt vad kultur är i Sverige.

Det är inte politikens uppgift, vill jag än en gång betona, att definiera kulturbegreppet. Kultur är inte något statiskt, utan det formas i ett utbyte av olika influenser och intryck.

Den här och den förra regeringen har gjort historiska satsningar på kulturen. Jag är stolt över att vara kulturminister i en regering som värderar kulturområdet högt.

I budgetpropositionen för 2022 satsade regeringen 940 miljoner kronor på kulturens återstart och 100 miljoner kronor per år för produktionsincitament för film. Vi satsade 75 miljoner kronor till stärkta bibliotek för att öka utbudet och tillgängligheten för biblioteksverksamheten i hela landet och 10 miljoner kronor årligen till Riksantikvarieämbetet under åren 2022–2024 för att möta ett omfattande behov av stöd till vård och utveckling av kulturmiljöer över hela landet. Vi satsade 20 miljoner för digitalisering av kulturarvet och gav ett ökat bidrag för Skansen och de centrala museer som är stiftelser.

Detta är några av de saker som regeringen har satsat på när det gäller kulturen i Sverige. Orsaken till att jag räknar upp dem är att jag vill visa bredden av vad som är kultur i Sverige. Det är produktionsincitament för film, det är bibliotek, det är museer och så vidare, och så vidare.

Jag hoppas att Tobias Andersson nu har fått en lite klarare bild av hur vi ser på kultur i Sverige.

Prot. 2021/22:85
22 mars

Anf. 52 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Fru talman! Kulturdebatten och kulturbegreppen är naturligtvis väldigt breda. I det här fallet har jag konstaterat, fru talman, att jag inte tror att jag kommer längre i debatten med att söka svaret på om svensk kultur finns eller inte. Jag kommer inte att få ett ja- eller nej-svar från kulturministerns sida.

Debatten har dragit ut lite på tiden, för kulturministern väljer i stället att prata vitt och brett om de satsningar regeringen har gjort och de ambitioner man har för kulturpolitiken, trots att interpellationsdebatten egentligen hade kunnat var över efter sisådär fem sekunder om kulturministern hade svarat ja eller nej på den fråga som ställts.

Vi når alltså inte riktigt hela vägen dit, men jag ställde i mitt föregående inlägg en fråga om vad svaret blir om man tvingas värdera kulturer. Och det bör man göra, eftersom Sverige har haft en migration från andra kulturer som har kommit att influera den svenska kulturen.

Vi har sett kulturyttringar som har varit djupt destruktiva för vårt samhälle. Man har kommit från kulturer där värderingar och normer är av destruktiv art, inte minst för det kvinnliga könet. Sedan har dessa kommit till Sverige och etablerat sig.

Som en konsekvens av att partikollegor till kulturministern och andra inte har vågat säga att det finns en svensk kultur och att den är värd att bevara och inte har vågat säga till dem som har kommit till Sverige att de bör eftersträva att bli en del av den svenska kulturen och det majoritets-samhälle som finns här har dessa kulturella uttryck tillåtit växa. Det finns områden i Sverige där de har ett stadigt grepp, vilket är otroligt destruktivt för dem som bor och verkar i dessa miljöer.

Jag ställde alltså en fråga i mitt förra inlägg. Om vi kan enas om att det finns vissa värderingar som är traditionellt stereotypiskt svenska kan vi också enas om att det finns andra värderingar som definitivt inte är traditionellt typiskt svenska och som inte heller borde ges utökat utrymme i vårt samhälle. Och i sådana fall: Är den svenska kulturen och våra värderingar mer värda än dessa?

Anf. 53 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S):

Fru talman! Min bestämda övertygelse är att kulturen ska vara fri, obunden och i ständig utveckling. Det ankommer inte på mig som kulturminister och inte heller på ledamöter i riksdagen att definiera vad som är kultur.

Det öppna demokratiska samhället bygger på utbyte av idéer och influenser mellan människor och över gränser. Kulturell interaktion och kulturellt utbyte har också alltid haft en grundläggande betydelse för samhällets utveckling.

Som kulturminister kommer jag att verka för en kulturpolitik som är relevant för alla, oavsett bakgrund och ursprung. Utifrån de nationella kulturpolitiska målen ser jag det som min och regeringens uppgift att se till att kulturen kommer fler till del i hela landet och att på olika sätt stötta konstnärligt skapande och ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas.

Svar på
interpellationer

Min fasta utgångspunkt kommer alltid att vara att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

- 2021/22:145 Vårdlandsavtal mellan Sverige och Internationella vaccin-institutet
- 2021/22:148 En ny växtskyddslag
- 2021/22:154 Innebörden av begreppet helt försäkringsbestånd
- 2021/22:155 In- och utpasseringskontroller vid högskoleprovet
- 2021/22:156 Resursskolor och tilläggsbelopp för särskilt stöd
- 2021/22:157 Tydligare krav på fristående förskolor, skolor och fritidshem med konfessionell inriktning
- 2021/22:158 Ett mer likvärdigt skolval
- 2021/22:159 Dimensionering av gymnasial utbildning för bättre kompetensförsörjning
- 2021/22:160 Skolans arbete med trygghet och studiero
- 2021/22:161 Ökad likvärdighet för skolhuvudmän
- 2021/22:162 Elevhälsa och stärkt utbildning för elever med intellektuell funktionsnedsättning
- 2021/22:163 Bättre villkor för kommersiell radio
- 2021/22:164 En skyldighet att lämna uppgifter till Institutet för mänskliga rättigheter
- 2021/22:166 Genomförande av mobilitetspaketet
- 2021/22:167 Straffbestämmelser till EU:s förordning om fartygsåtervinning
- 2021/22:168 En ökad differentiering av strandskyddet
- 2021/22:169 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om återhämtning och resolution av centrala motparter
- 2021/22:171 Tryggare bostadsrätt
- 2021/22:172 Nya regler om informationsutbyte om brottmålsdomar i EU
- 2021/22:173 Ändrad nedsättning av förmånsvärdet för miljöanpassade bilar
- 2021/22:174 Ett moderniserat konsumentskydd
- 2021/22:175 Genomförande av balansdirektivet
- 2021/22:176 Flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden
- 2021/22:177 Sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation
- 2021/22:178 Barnets bästa när vård enligt LVU upphör – lex lilla hjärtat
- 2021/22:179 Ett bättre premiepensionssystem
- 2021/22:180 Höjt bostadstillägg till pensionärer och höjt minimibelopp vid fastställande av avgifter enligt socialtjänstlagen
- 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system
- 2021/22:182 Efterlevandestöd för barn som får vård eller boende bekostat av det allmänna

2021/22:183 Registrering av kontantkort – förbättrad tillgång till uppgifter för brottsbekämpande myndigheter
2021/22:184 Regional fysisk planering i Hallands län
2021/22:185 Sekretess för ljuddämpare
2021/22:186 En stärkt rättsprocess och en ökad lagföring
2021/22:188 Jämlika regler om föräldraskap i internationella situationer
2021/22:189 Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål
2021/22:190 Åtgärder mot fusk vid förarprov och mot illegal utbildningsverksamhet på transportområdet
2021/22:192 Skärpta straff för knivbrott
2021/22:193 Tillfälligt omhändertagande av villkorligt frigivna och skyddstillsynsdomda
2021/22:194 Ett modernare straffrättsligt skydd mot hemfridsbrott och olaga intrång
2021/22:195 Skärpt straff för gravfridsbrott
2021/22:196 Ökad kontroll vid verkställighet av fängelse med fotboja

Skrivelser

2021/22:170 Sveriges ordförandeskap i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) under 2021
2021/22:191 Riksrevisionens rapport om bosättningslagen

Redogörelse

2021/22:ER1 Europarådets svenska delegations redogörelse om verksamheten under 2021

Motioner

med anledning av prop. 2021/22:125 Val och beslut i kommuner och regioner

2021/22:4458 av Karin Enström m.fl. (M)

med anledning av prop. 2021/22:139 Stärkt integritet i idrottens antidopningsarbete

2021/22:4455 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD)

med anledning av skr. 2021/22:144 Riksrevisionens rapport om svenskt bistånd till multilaterala organisationer

2021/22:4464 av Gudrun Brunegård m.fl. (KD)

2021/22:4465 av Mats Nordberg m.fl. (SD)

EU-dokument

COM(2022) 68 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om harmoniserade regler för skälig åtkomst till och användning av data (dataakten)

COM(2022) 113 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2016/1628 vad gäller förlängning av kommissionens befogenhet att anta delegerade akter

Prot. 2021/22:85
22 mars

§ 18 Anmälan och omedelbar hänvisning av EU-dokument till utskott

Följande dokument anmäldes:

EU-dokument

CM 2003/22 Ansökan från Ukraina om medlemskap i Europeiska unionen

– Översändande till medlemsstaternas parlament

CM 2065/22 Ansökan från Georgien om medlemskap i Europeiska unionen

– Översändande till medlemsstaternas parlament

CM 2077/22 Ansökan från Republiken Moldavien om medlemskap i

Europeiska unionen – Översändande till medlemsstaternas parlament

Kammaren biföll talmannens förslag att ovanstående EU-dokument omedelbart skulle hänvisas till utrikesutskottet.

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 18 mars

2021/22:403 Arento AB

av *Lars Beckman* (M)

till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)

2021/22:404 Ungas boende

av *Lars Beckman* (M)

till statsrådet Johan Danielsson (S)

2021/22:405 Flyktingar som ordnar eget boende

av *Maria Ferm* (MP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

den 21 mars

2021/22:406 Fiberbankar

av *Jörgen Berglund* (M)

till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:407 Moderna regelverk för ny kärnkraft

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)

2021/22:408 Bristen på byggmaterial

av *Ola Johansson* (C)

till statsrådet Johan Danielsson (S)

2021/22:409 Översyn av böter och sanktionsavgifter

av *Thomas Morell* (SD)

till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)

2021/22:410 Miljötillstånd och Försvarsmaktens övningsmöjligheter

av *Jörgen Berglund* (M)

till klimat- och miljöminister Annika Strandhäll (S)

2021/22:411 Lantmäteriets handläggningstider

av *Ola Johansson* (C)

till statsrådet *Johan Danielsson* (S)

2021/22:412 Civilt försvar

av *Alexandra Anstrell* (M)

till justitie- och inrikesminister *Morgan Johansson* (S)

Prot. 2021/22:85

22 mars

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 18 mars

2021/22:1296 Identifiering av personer med vårdkompetens bland ukrainska flyktingar

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1297 Rehabilitering för krigsskador för ukrainska flyktingar

av *Marie-Louise Hänel Sandström* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1298 Vård och screening av tuberkulos för ukrainska flyktingar

av *Johan Hultberg* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1299 Läkemedel för ukrainska flyktingar

av *Ulrika Jörgensen* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1300 Traumavård för ukrainska flyktingar

av *Ulrika Jörgensen* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1301 Vaccination mot hepatit B för personer som flytt Ukraina

av *Mats Sander* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1302 Vaccination av barn som flytt från Ukraina till Sverige

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1303 Psykisk vård för barn som flytt Ukraina

av *Johan Hultberg* (M)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1304 Vårdanställdas arbetssituation

av *Linda Lindberg* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2021/22:1305 Samhällets stöd till idrotten

av *Annelie Karlsson* (S)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2021/22:1306 Självförsörjningsgraden i svenskt lantbruk
av *Lars Mejern Larsson* (S)
till statsrådet Anna-Caren Säterberg (S)
2021/22:1307 Regelverket för fastighetsbildning
av *Mikael Eskilandersson* (SD)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2021/22:1308 Arbetslivskriminalitet
av *Saila Quicklund* (M)
till arbetsmarknads- och jämställdhetsminister Eva Nordmark (S)
2021/22:1309 Väntetiderna för pass
av *Johan Pehrson* (L)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2021/22:1310 Leverans av Artemis
av *Alexandra Anstrell* (M)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

den 21 mars

2021/22:1311 Dagsböter beräknade efter vilseledande uppgifter
av *Johan Pehrson* (L)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2021/22:1312 Framtidsfullmaktens användbarhet
av *Barbro Westerholm* (L)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2021/22:1313 Giftinformationscentralens statistik om förgiftning bland unga flickor
av *Linda Lindberg* (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)
2021/22:1314 Icke-diskriminering i stödet till Ukrainas flyktingar
av *Joar Forssell* (L)
till statsrådet Matilda Ernkrans (S)
2021/22:1315 Ersättning för materiel till Ukraina från EU:s fredsfacilitet
av *Jessika Roswall* (M)
till finansminister Mikael Damberg (S)
2021/22:1316 Antisemitism i Sverige
av *Björn Söder* (SD)
till kulturminister Jeanette Gustafsdotter (S)
2021/22:1317 Underminering av sanktionerna mot Ryssland
av *Anders Österberg* (S)
till näringsminister Karl-Petter Thorwaldsson (S)
2021/22:1318 Skyddsrum för funktionshindrade
av *Lars Beckman* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2021/22:1319 Väntetider för pass
av *Hans Wallmark* (M)
till justitie- och inrikesminister Morgan Johansson (S)
2021/22:1320 Fläskkött på flyktingboenden
av *Sten Bergheden* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 21 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Prot. 2021/22:85

22 mars

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 18 mars

2021/22:1231 Priset på drivmedel

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet Khashayar Farmanbar (S)

§ 22 Kammaren åtskildes kl. 15.56.

Sammanträdet leddes

av tredje vice talmannen från dess början till och med § 14 anf. 35 (delvis)

och

av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

THOMAS LARUE

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Anmälan om ersättare.....	1
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	1
§ 4 Meddelande om frågestund	1
§ 5 Meddelande om återrapportering från Europeiska rådets möte den 24–25 mars	1
§ 6 Anmälan om subsidiaritetsprövning	2
§ 7 Anmälan om faktapromemorior	2
§ 8 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 9 Ärenden för bordläggning	2
§ 10 Den nationella planen för omprövning av vattenkraft	3
Civilutskottets betänkande 2021/22:CU33.....	3
Anf. 1 JOAKIM JÄRREBRING (S)	3
Anf. 2 JAKOB OLOFSGÅRD (L).....	5
Anf. 3 CECILIE TENFJORD TOFTBY (M).....	6
Anf. 4 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD)	8
Anf. 5 OLA JOHANSSON (C).....	9
Anf. 6 LARRY SÖDER (KD).....	12
(Beslut skulle fattas den 23 mars.)	13
§ 11 Svar på interpellation 2021/22:319 om inre utlänningskontroller	13
Anf. 7 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	13
Anf. 8 ADAM MARTTINEN (SD)	13
Anf. 9 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	14
Anf. 10 ADAM MARTTINEN (SD)	15
Anf. 11 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	16
Anf. 12 ADAM MARTTINEN (SD)	16
Anf. 13 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
§ 12 Svar på interpellation 2021/22:342 om flyktingstatus och semesterresor till hemlandet	17
Anf. 14 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	17
Anf. 15 MARKUS WIECHEL (SD).....	18
Anf. 16 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	19
Anf. 17 MARKUS WIECHEL (SD).....	20
Anf. 18 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	20
Anf. 19 MARKUS WIECHEL (SD).....	21
Anf. 20 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	21
§ 13 Svar på interpellationerna 2021/22:365 och 366 om desinformationskampanjer mot svensk socialtjänst	22
Anf. 21 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	22
Anf. 22 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	23
Anf. 23 LUDVIG ASPLING (SD).....	23
Anf. 24 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	25
Anf. 25 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	25
Anf. 26 LUDVIG ASPLING (SD).....	26
Anf. 27 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	27

Anf. 28 MARIE-LOUISE HÄNEL SANDSTRÖM (M)	28	Prot. 2021/22:85
Anf. 29 LUDVIG ASPLING (SD)	28	22 mars
Anf. 30 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S)	29	
§ 14 Svar på interpellation 2021/22:385 om ökat kvinnligt		
företagande	30	
Anf. 31 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	30	
Anf. 32 LOTTA OLSSON (M)	30	
Anf. 33 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M)	31	
Anf. 34 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	32	
Anf. 35 LOTTA OLSSON (M)	33	
Anf. 36 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M)	34	
Anf. 37 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	35	
Anf. 38 LOTTA OLSSON (M)	36	
Anf. 39 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	36	
§ 15 Svar på interpellation 2021/22:390 om regelbördan för		
småföretag	37	
Anf. 40 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	37	
Anf. 41 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	38	
Anf. 42 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	39	
Anf. 43 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	40	
Anf. 44 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	41	
Anf. 45 ALEXANDER CHRISTIANSSON (SD)	42	
Anf. 46 Näringsminister KARL-PETTER THORWALDSSON (S)	42	
§ 16 Svar på interpellation 2021/22:391 om svensk kultur.....	43	
Anf. 47 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S)	43	
Anf. 48 TOBIAS ANDERSSON (SD)	43	
Anf. 49 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S)	44	
Anf. 50 TOBIAS ANDERSSON (SD)	45	
Anf. 51 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S)	46	
Anf. 52 TOBIAS ANDERSSON (SD)	47	
Anf. 53 Kulturminister JEANETTE GUSTAFSDOTTER (S)	47	
§ 17 Bordläggning	48	
§ 18 Anmälan och omedelbar hänvisning av EU-dokument till		
utskott	50	
§ 19 Anmälan om interpellationer	50	
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	51	

